Leidžia
Lenkijos lietuvių draugija
16-500 Sejny, Wileńska 9
tel. 87 5162 125

Interneto svetainės adresas
www.punskas.pl

Elektroninio pašto adresai:
vabo@wp.pl
ausra@wp.pl

Redaguoja:
B. Burdinaitė-Ołów – redaktorė,
K. Baranauskas,
O. Virbylienė,
K. Leončikas,
V. Batvinskas.

Stilistė, korektorė
B. Burdinaitė-Ołów

Techninis redaktorius
V. Žilionis

Numeris pasirašytas spaudai
2026 06 29

Viršeliuose:
Suvalkų lietuvių mokyklai „Vienybės“ vardo suteikimo šventės svečiai (pirmosios eilės centre – Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministrė Raminta Popovienė) su mokyklos direktore J. Malinauskaite-Vektoriene (Virginijos Karčiauskienės nuotr.)
Suvalkų lietuvių vaikų darželio ir mokyklos direktorė, mokytojai ir darbuotojai (Iš Suvalkų lietuvių mokyklos archyvo)

Spausdino „Aušros“ leidyklos spaustuvė.

Tiražas 500 egz.

Projektą iš dalies remia **Medijų rėmimo fondas**.

Gauta parama per projekto įgyvendinimo laikotarpį – 4000 eurų.

MEDIJŲ RĖMIMO FONDAS

Rankraščiai taisomi ir trumpinami redakcijos nuožiūra. Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su autorių nuomone.

Turinys

Redaktorės žodis 3
K. BARANAUSKAS Ančios kodas 3

LIETUVA

K. LEONČIKAS Lietuvos gyvenimo aktualijos 4
J. ŠALČIŪNAS Mylėsim 5

KRAŠTO PRAEITIS IR DABARTIS

K. LEONČIKAS Krasnapolio valsčius (15 dalis) 5
V. BATVINSKAS Atrask Sūduvos (Jotvos) piliakalnius 7
K. BARANAUSKAS Yra vieta 9
J. NEVULIS Šiaudais dengta trobelė 10

ŠVIETIMAS IR KULTŪRA

A. ALEKSAITĖ Suvalkų lietuvių mokyklai suteiktas „Vienybės“ vardas 11
I., J. ŠALČIŪNAI Suvalkų lietuvių „Vienybės“ mokyklai 12
A. KULČICKAITĖ „Bitute pilkoji“ 13
A. ALEKSAITĖ „Sūduvos“ teatro ir „Sūduviukų“ mažųjų artistų pasiekimai 13
K. LEONČIKAS Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos diena 14
Kai Suvalkuose skamba lietuviškas žodis 15
O. VIRBYLIENĖ „Vienybės“ poezijos šventė su daina 16
K. LEONČIKAS Sąskrydis 2026 17
T. JONUŠKIENĖ Lietuvių kalbos pamokos Suvalkuose 17

RELIGINĖ KERTELĖ

K. LEONČIKAS Suvalkų lietuviai XIII bažnytinių chorų šventėje 18
D. KRAKAUSKAITĖ Po daugiau nei dviejų dešimtmečių – Pirmoji Komunija lietuvių kalba 19

KŪRYBOS LANKOSE

V. BESPALOVAS Mieloji, padirbsiu kankles... 20
V. VILKELIENĖ Sužydėjo sodai... 20
R. ASTRAUSKAS Akimirka 20
Š. SEJŪNAS Mintimis į saulę 20
R. JURGELEVIČIUS Žemė pavasarį 21
J. MOTIEJŪNAITĖ-MARTYNAITIENĖ Motinai 21
R. VOLTERAITIENĖ Poetas ne tik eiles rašo... 22
G. GALINIENĖ Maldaujame Mariją 22
G. PEČIULYTĖ Jono sode gegužę 22
K. BARANAUSKAS Pavasario giesmė 23

LLD Suvalkų skyriaus kronika 23
SLB veiklos apžvalga 24
Suvalkų lietuvių vaikų darželio šventės ir šiokiadieniai 26
Iš Suvalkų lietuvių pagrindinės mokyklos gyvenimo 27

REDAKTORĖS ŽODIS

Mieli skaitytojai!

Suvalkų lietuviai auga ir stiprėja. Prie to žymiai prisideda naujai įsikūrusi lietuviška mokykla. Šiemet jai suteiktas „Vienybės“ vardas. *2023 m. gruodžio 1 d. įvyko istorinis momentas – duris atvėrė Suvalkų lietuvių pagrindinė mokykla, kurią kūrė Lenkijos lietuvių bendruomenės valdyba, steigė Vysk. Antano Baranausko fondas, o pastato įsigijimą, renovaciją ir priestato statybą bei įrengimą finansavo Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija.*

Mokyklai suteikiamas „Vienybės“ vardas – jis simbolizuoja bendrystę, tautinę tapatybę ir ryšį su krašto istorija. Vardas primena Suvalkų lietuvių draugiją „Vienybė“, kuri veikė 1907–1914 m. ir vienijo Suvalkų miesto bei apylinkių lietuvius, siekusius puoselėti kalbą, išsaugoti kultūrą ir stiprinti tautinę savimonę.

Šiandien mūsų misija išlieka ta pati – augti ir auginti, vienyti žmones ir tautas, su praeities išmintimi žvelgti į dabartį ir kurti ateitį, kuri saugo lietuvybę ir tapatybę jotvingių krašte, – rašė Suvalkų lietuvių vaikų darželio ir pagrindinės mokyklos bendruomenės vardu kviesdama į mokyklai „Vienybės“ vardo suteikimo iškilmes direktorė Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė.

Šis gražus vardas simbolizuoja bendras pastangas išlikti lietuviais, puoselėti gimtąją kalbą, tradicijas ir stiprinti ryšius su Lietuva. Jis įpareigoja siekti kurti bendruomenę, kurioje vyrauja pagarba, pasitikėjimas, atsakomybė ir bendradarbiavimas. Juk vienybė – tai ne tik buvimas kartu, bet ir gebėjimas išklausyti, suprasti bei palaikyti kitus. Be vienybės – tų pačių tikslų siekimo, sutarimo, pagalbos vienas kitam – neįmanoma išlaikyti tautinį tapatumą, išsaugoti gimtąją kalbą, kultūrą ir tradicijas.

Linkime Suvalkų lietuvių mokyklai, kad jos vardas atsispindėtų darbuose ir nuoširdžiuose santykiuose, kad čia vyrautų draugystė ir tarpusavio supratimas, kad ji stiprėtų ir išliktų namais, į kuriuos norisi sugrįžti. „VIENYBĖ“ težydi!

Redaktorė

ANČIOS KODAS

Skuba Ančia Juodoji
nuo amžių vingiuodama
unikalios Suvalkijos
laukais
kas sužavėjo
josios sielą neramią
kai skleidės baltiško kodo
paslaptis.
Plaukia sau, plaukia
juodaakė
aukodama savitą meilę
vaikams
čia sierą žemę arė
ir kardus žvangino
ne vienai dienai, o būties
laikams.
Ilgai
rasojo baltos lankos
ir dulsva padangė
Sūduvos
kol
vergystės pančius
pavasario ledonešis
atpalaiduos.
Šiandien
gaivos ištroškusios širdys
aidina protėvių
mintis
šalia, centriniam parke
tarp šlamančių liepų
skamba sutartinių
daugiabalsis.
Štai ir lauktoji
dangaus palaima
su rytų vėjais kartu
atskubėjo
Ančios slėnyje
Suvalkų bendruomenės
apšvietos trispalvė itin
suplazdėjo.

Kazimieras BARANAUSKAS

(Valdo Žilionio nuotr.)

LIETUVOS GYVENIMO AKTUALIJOS

Iš Lietuvos nusprendė trauktis Vokietijos automobilių pramonės bendrovė „Aumovia“ (anksčiau „Continental“), įsikūrusi Kauno rajone, gaminanti automobilių elektroniką, kurioje dirba maždaug 800 darbuotojų. Įvertinus padėtį (mažėjanti paklausa, ilgą laiką trunkantis gamyklos pajėgumų neišnaudojimas, vis sudėtingesnė logistika ir kt.), buvo priimtas sprendimas palaipsniui užbaigti veiklą iki 2028 m. vidurio. Bendrovės vadovybė pareiškė, kad Kauno gamykla buvo pavyzdinis projektas, todėl šis sprendimas buvęs ypač sunkus.

Bendrovė „Glass LT Fire“ Jonavoje pradėjo naujos gamyklos statybą, į kurią investuos daugiau kaip 15 mln. eurų. Čia bus sukurta iki 100 darbo vietų. Gamykla, kurioje bus vykdomi stiklo grūdinimas, apdirbimas ir stiklo paketų gamyba, kasmet generuos iki 20 milijonų eurų pajamų. Elektros energija bus naudojama iš atsinaujinančių šaltinių – vėjo parkų.

Balandžio 16 d. Druskininkuose prasidėjo didžiausios sanatorijos Šiaurės Europoje „Eglės sanatorija“ rekonstrukcija. Viso projekto vertė viršija 32 mln. eurų. Vykdant statybos darbus iškils naujas registratūros korpusas, bus suremontuota valgykla, įrengti nauji liftai, atliktas gydyklos korpuso remontas, pastatytas naujas baseinų korpusas su šildomu lauko baseinu, įrengti 247 kambariai.

Bendrovė „Vilniaus viešasis transportas“ su Vokietijos gamintoja „MAN Truck & Bus“ pasirašė dvi sutartis dėl 112 naujų elektrinių autobusų įsigijimo. Bendra sandorio vertė siekia 69,8 mln. eurų (be PVM). Planuojama, kad pirmieji autobusai Vilnių pasieks šių metų pabaigoje, o kiti – iki 2027 metų pabaigos. Autobusų įsigijimas iš dalies finansuojamas Europos Sąjungos fondų bei Europos Tarybos vystymo banko ir Europos investicijų banko lėšomis.

Balandžio 17 d. Kauno „Žalgirio“ vyrų krepšinio komanda baigė reguliarųjį sezoną Eurolygoje, kurioje žaidė 20 komandų. Galutinai Kauno komanda iškovojo penktąją vietą ir tiesiogiai pateko į ketvirtfinalį, kur iki trijų pergalių žaidė su Stambulo „Fenerbahce“, treniruojama lietuvio Šarūno Jasikevičiaus. „Žalgiris“ pralaimėjo varžybas 1:3. Paskutinį mačą žaidė 2026-05-08 Kaune ir pralaimėjo po pratęsimo 90:94. Šią dieną „Žalgiriui“ baigėsi Eurolygos turnyras. Taip aukštai ši komanda modernios Eurolygos reguliariojo sezono lentelėje dar nėra buvusi. Reguliariajame sezone iškovojo 23 pergales. Pasibaigus Eurolygos ketvirtfinalio varžyboms Kauno „Žalgiris“ užėmė 5 vietą tarp 20 komandų. Žalgiriečius treniruoja Tomas Masiulis, kuris debiutavo Eurolygoje kaip vyriausiasis treneris.

Balandžio 23 d. Lietuvos Seimas galutinai pritarė Krašto apsaugos ministerijos inicijuotam įstatymui dėl Kapčiamiesčio karinio poligono ir karinio mokymo teritorijos steigimo Lazdijų rajone. Sprendimą steigti naują poligoną remia du trečdaliai šalies gyventojų. Balandžio 29 d. Lietuvos Prezidentas Gitanas Nausėda pasirašė Kapčiamiesčio karinio poligono steigimą bei Tauragės poligono praplėtimą numatančius įstatymus. Lazdijų rajone steigiamą poligoną jis pasiūlė pavadinti Emilijos Pliaterytės vardu.

Balandžio 30 d. Jonavoje vykusiame Lietuvos socialdemokratų partijos suvažiavime pirmininku išrinktas Mindaugas Sinkevičius. Už jį balsavo 503 socialdemokratai, prieš buvo 29. Pirmuoju pavaduotoju tapo Vilniaus rajono meras Robertas Duchnevičius.

Gegužės 9 d. Badalonoje (Ispanija) vyko FIBA Čempionų lygos finalas, kuriame Vilniaus „Ryto“ komanda, treniruojama Giedriaus Žibėno, žaidė su Atėnų AEK. Kovojęs „Rytas“ sukūrė tikrą krepšinio stebuklą ir per pratęsimą rezultatu 92:86 nugalėjo Atėnų komandą. „Ryte“ žaidžia garsaus krepšininko Šarūno Marčiulionio sūnus Augustas ir Kauno „Žalgirio“ vyriausiojo trenerio Tomo Masiulio sūnus Gytis. Tikru finalo didvyriu tapo 23 metų Simas Lukošius, kuris svarbiausią akimirką (4 kėlinyje) pataikė net 5 tritaškius. Jis iš viso pelnė 23 taškus ir išrinktas geriausiu varžybų krepšininku.

Biodegalų ir baltyminių pašarų gamintoja „Mestilla“ gegužės 14 d. Klaipėdos laisvojoje ekonominėje zonoje oficialiai atidarė 70 mln. eurų vertės naują rapsų perdirbimo gamyklą, kuri kasmet leis perdirbti apie pusę Lietuvoje užauginamo rapsų derliaus. Naujo-

sios gamyklos pajėgumas siekia iki 500 tūkst. tonų rapsų per metus, iš kurių bus pagaminama 300 tūkst. tonų baltyminių pašarų ir 200 tūkst. tonų biodyzelino.

Gegužės 19–21 dienomis teisėsauga įvykdė plataus masto operaciją prieš kontrabandininkus, kurie meteorologiniais balionais gabeno kontrabandines cigaretes. Per kratas buvo sulaikyti 27 asmenys. Iš 13 sulaikytų statutinių pareigūnų net 8 dirbo Šalčininkų rajono policijos komisariate, 2 Vilniaus apskrities vyriausiajame policijos komisariate ir 1 Valstybės sienos apsaugos tarnyboje.

Informacija surinkta iš interneto portalų lrt.lt, lrytas.lt ir delfi.lt.

Kostas LEONČIKAS

MYLĖSIM

Mylėsim taip, kad būtų miela
Pajausti artimą šalia –
Visa širdim, protu ir siela
Kiekvieną žmogų kaip save.

Mylėsim žalią žolę pievų,
Drabužį miško nuostabaus.
Karštai mylėsim gerą Dievą,
Siuntėją laimės iš Dangaus.

Mylėsim brangią mūs Tėvynę
Gegužio pasakoj – žieduos.
Pagerbsim tuos, kurie – Ją gynę –
Už mūsų laisvę jau kapuos.

Mylėsim tą Dvidešimtuką –
Šviesius tautos signatarus:
Jau šimtmetis, kai jie pasuko
Į Nepriklausomybę mus!

2018 05 07

(Valdo Žilionio nuotr.)

Jeronimas ŠALČIŪNAS

KRASNAPOLIO VALSČIUS (15 DALIS)

(Tęsinys. Pradžia „Suvalkiečio“ 2022 m. 4 nr.)

Žemės ūkio gamybos kooperatyvų kūrimas

Jau nuo labai seniai lenkiškoje žiniasklaidoje ir žmonėms bendraujant nebevartojamas pavadinimas „spółdzielnia produkcyjna“, kadangi jų veikla nutrūko prieš beveik 70 metų. Lietuviški pavadinimai gali būti tokie: gamybos kooperatyvas, žemės ūkio bendrovė, žemės ūkio gamybos kooperatyvas, gamybos bendrovė. Sovietinėje Lietuvoje buvo paplitęs kolūkis (kolektyvinis ūkis; iš rusiško žodžio „kolchoz“).

Oficialiai žemės ūkio gamybos kooperatyvas (rolnicza spółdzielnia produkcyjna) – tai individualių ūkininkų kolektyvas, kuris savanoriškai priima sprendimą kartu dirbti žemę, kad padidintų darbo našumą ir pasiektų aukštesnius gamybos rezultatus. Kolektyvizuojant žemės ūkį buvo siekiama visai likviduoti privačią nuosavybę ir užtikrinti valdančiajai partijai visišką žemės ūkio ir kaimo bendruomenės gyvenimo kontrolę, taip pat turėti darbo jėgos pramonei.

Lenkijoje sprendimą dėl žemės ūkio kolektyvizacijos priėmė Lenkijos darbininkų partijos Centro komitetas 1948 m. rugsėjį, remdamasis 1948 m. birželio Kominformo (Komunistų ir darbininkų partijų informacinis biuras – 1947 m. įkurta tarptautinė organizacija, vienijanti Europos komunistų partijas) rezoliucija dėl kolektyvizacijos visose socialistinėse šalyse.

Kalbant apie lietuviškus Punsko krašto kaimus, gamybos kooperatyvai pirmiausiai įsikūrė Paliūnuose ir Ožkiniuose (1951 m. pradžioje). Vėliau įsisteigė Agurkiuose, Kampuočiuose, Pristavonyse, Peleliuose ir Valinčiuose. Vienas žemės ūkio kooperatyvas įsikūrė Seinų krašte, Aradnykuose, kur dauguma gyventojų lietuviai.

Labai sunku tokį kooperatyvą buvę įkurti Krasnapolio valsčiuje. Tikriausiai didelį spaudimą darė aukštesnioji administracija. Nors valsčiaus vadovybė dėjo labai daug pastangų, pavyko įkurti tik vieną gamybos kooperatyvą. Prisimenu, kaip valsčiaus aktyvistai ateidavo pas mano tėvą kalbinti,

kad stotų į gamybos kooperatyvą, bet jis nesutiko.

Norėčiau skaitytojams pristatyti Suvalkų valstybiniame archyve saugomus dokumentus šia tema.

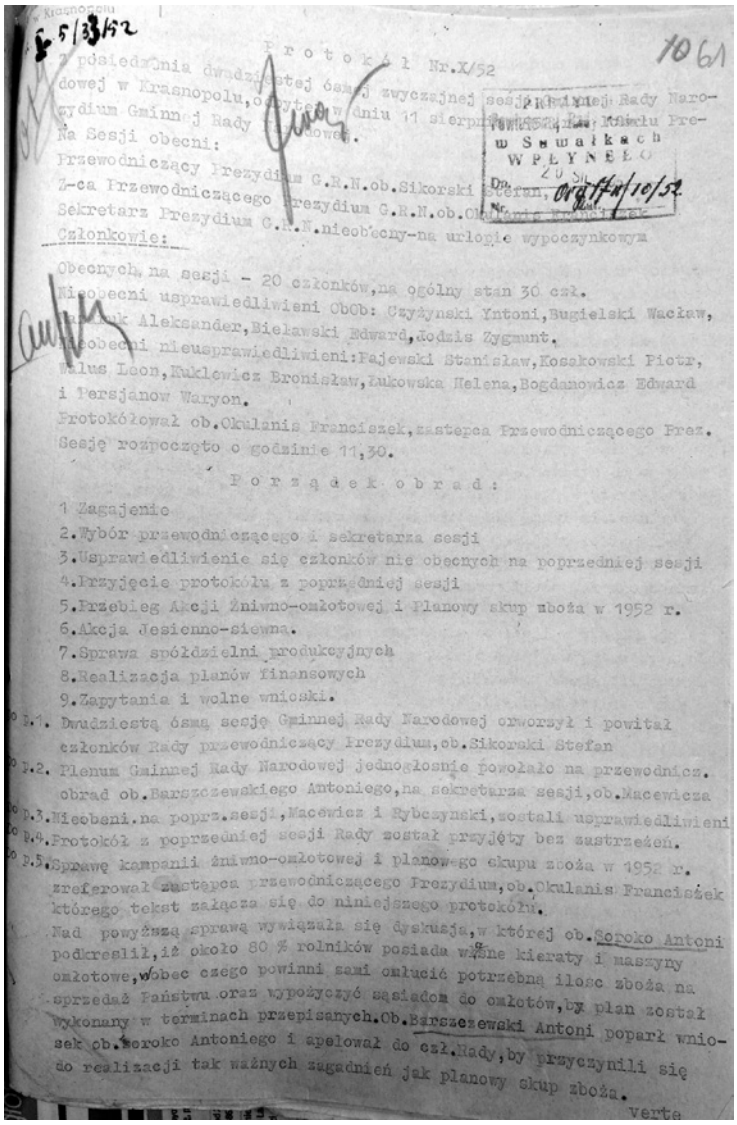
Krasnapolio valsčiaus liaudies tarybos dvidešimt aštuntosios sesijos posėdžio, vykusio 1952 m. rugpjūčio 11 d., protokolas nr. X/52

Prezidiumo pirmininkas Stefanas Sikorskis (Stefan Sikorski), jo pavaduotojas Francišekas Okulianis (Franciszek Okulanis).

Žemės ūkio gamybos kooperatyvų kūrimo reikalą referavo F. Okulianis. Paskui prasidėjo diskusija remiantis referatu. Kalbėdamas prezidiumo pirmininkas S. Sikorskis pabrėžė, kad kiekvieno tarybos nario pareiga yra išaiškinti ūkininkams, jog kolektyvinis ūkininkavimas pranašesnis už individualų, o Vyriausybė siekia padidinti 1 ha derlingumą, taip pat pakelti valstiečių gyvenimo lygį.

Valsčiaus žemės ūkio komisijos pirmininkas Antonis Barščevskis (Antoni Barszczewski) parėmė S. Sikorskio nuomonę ir pridūrė, kad dėl gamybos kooperatyvų pagerės ūkininkų gyvenimo lygis bei bus pagreitintas 6 metų valstybės ūkio plano vykdymas. Kreipėsi į visus tarybos narius, kad kiekviena proga kalbėdamiesi su ūkininkais propaguotų kolektyvinį ūkininkavimą.

Archiwum Państwowe w Suwałkach (APS Suwałki), zespół 43, sygn. 384, str. 61, 63

Krasnapolio valsčiaus liaudies tarybos 28-osios sesijos posėdžio, vykusio 1952 m. rugpjūčio 11 d., protokolas nr. X/52. Jame aptartas žemės ūkio gamybos kooperatyvų kūrimas. APS Suwałki, zespół 43, sygn. 384, str. 61, 63

Krasnapolio valsčiaus liaudies tarybos prezidiumo posėdžio, vykusio 1953 m. vasario 9 d., protokolas nr. VI/53

Gamybos kooperatyvų kūrimo reikalą referavo Valsčiaus liaudies tarybos prezidiumo pirmininkas S. Sikorskis. Jis pabrėžė, kad tai yra vienas svarbiausių uždavinių, siekiant pertvarkyti žemės ūkio struktūrą. Kalbėjo apie tai, kaip žmonės gyvena Sovietų Sąjungoje, kokie kolektyvinio ūkio pranašumai. Tai, tarp kitko, aukštesnis gyvenimo lygis, mažesni mokesčiai, didesnis 1 ha derlingumas, platesnės žinios skaitant spaudą, klausantis radijo. To neturintys individualūs ūkininkai. Reikėtų sumobilizuoti platesnį aktyvą aiškinimo akcijoms rengti. Reikia įtikinti valstiečius, jog gamybos kooperatyvai yra pranašesni, lyginant su individualiais ūkiais. Pasiūlyta įsteigti Valsčiaus kūrimo komitetą, kuris koordinuotų organizacinius darbus.

Valsčiaus liaudies tarybos prezidiumas, išklausęs pirmininko pasisakymo, turėdamas omeny kolektyvinio ūkininkavimo pranašumą, lyginant su individualiu, remdamasis žiniomis, paskelbtomis spaudoje ir per radiją, taip pat Sovietų Sąjungos kolūkius aplankiusių ūkininkų pasisakymais ir Lenkijoje įkurtų gamybos kooperatyvų patirtimi, nusprendė priimti tokį nutarimą:

Nutarimas VI/10/53

1. Sumobilizuoti kuo platesnį valsčiaus aktyvą, kad paaiškintų kolektyvinio ūkininkavimo principus, įrodytų ūkininkams kolektyvinio ūkio pranašumą, informuotų, kokia jo nauda jiems ir valstybei.

2. Įkurti Pavluvkoje, Griškonyse ir Mikolajeve gamybos

kooperatyvus. Deleguoti į juos geriausius valsčiaus aktyvistus, kad surengtų aiškinimo akcijas. Siūloma pasiųsti šiuos aktyvistus:

• į Pavluvkos kaimą Edvardą Bieliavskį (Edward Bielawski), Piotrą Orchovskį (Piotr Orchowski);

• į Griškonių kaimą Stefaną Sikorskį, Liudviką Milevskį (Ludwik Milewski);

• į Mikolajevo kaimą Stanislavą Silkovskį (Stanisław Siłkowski), Kazimiežą Lechovičių (Kazimierz Lechowicz), Turinovičių (Turynowicz).

3. Darbams koordinuoti išrinktas tokios sudėties Valsčiaus kūrimo komitetas:

• pirmininkas Stefanas Sikorskis;

• nariai: Piotras Orchovskis, Antonis Matiščikas (Antoni Matyszczyk), Liudvikas Milevskis, Juzefas Dembskis (Józef Dębski), Zigmuntas Filipovičius (Zygmunt Filipowicz), Antonis Barščevskis.

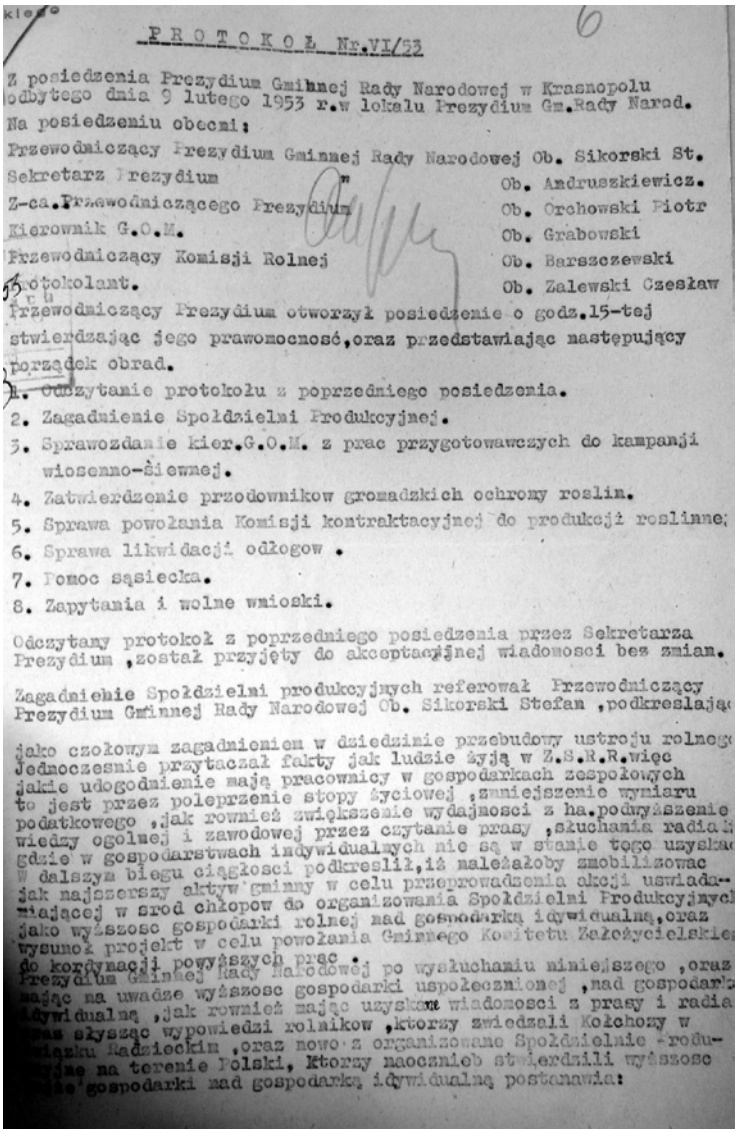
4. Norėdamas užtikrinti darbų vykdymą, Valsčiaus liaudies tarybos prezidiumas nutarė sumobilizuoti aktyvą ir Valsčiaus žemės ūkio komisiją bei išsiųsti į kaimus, kad vykdytų aiškinimo akciją.

Nutarimo vykdymą prižiūrės prezidiumo pirmininkas. Vykdymo terminas: iki 1953 m. vasario 28 d.

APS Suwałki, zespół 43, sygn. 932, str. 14

Straipsnis ir nuotraukos spausdinami gavus Suvalkų valstybinio archyvo sutikimą.

(Bus daugiau)
Kostas LEONČIKAS
Kosto Leončiko nuotr.

PROTOKÓŁ Nr.VI/53

Z posiedzenia Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Krasnopolu odbytego dnia 9 lutego 1953 r.w lokalu Prezydium Gm.Rady Narod.

Na posiedzeniu obecni:

Przewodniczący Prezydium Gminnej Rady Narodowej Ob. Sikorski St.
Sekretarz Prezydium " Ob. Andruszkiewicz.
Z-ca.Przewodniczącego Prezydium Ob. Orchowski Piotr
Kierownik G.O.M. Ob. Grabowski
Przewodniczący Komisji Rolnej Ob. Barszczewski
Protokolant. Ob. Zalewski Czesław

Przewodniczący Prezydium otworzył posiedzenie o godz.15-tej stwierdzając jego prawomocność,oraz przedstawiając następujący porządek obrad.

1. Odczytanie protokołu z poprzedniego posiedzenia.
2. Zagadnienie Spółdzielni Produkcyjnej.
3. Sprawozdanie kier.G.O.M. z prac przygotowawczych do kampanji wiosenno-siewnej.
4. Zatwierdzenie przodownikow gromadzkich ochrony roslin.
5. Sprawa powołania Komisji kontraktacyjnej do produkcji roślinnej.
6. Sprawa likwidacji odłogow .
7. Pomoc sąsiecka.
8. Zapytania i wolne wnioski.

Odczytany protokoł z poprzedniego posiedzenia przez Sekretarza Prezydium ,został przyjęty do akceptacyjnej wiadomosci bez zmian.

Zagadnienie Spółdzielni produkcyjnych referował Przewodniczący Prezydium Gminnej Rady Narodowej Ob. Sikorski Stefan ,podkreslając jako czołowym zagadnieniem w dziedzinie przebudowy ustroju rolnego Jednoczesnie przytaczał fakty jak ludzie żyją w Z.S.R.R.więc jakie udogodnienie mają pracownicy w gospodarkach zespołowych to jest przez poleprzenie stopy życiowej ,zmniejszenie wymiaru podatkowego ,jak również zwiększenie wydajnosci z ha.podwyższenie wiedzy ogolnej i zawodowej przez czytanie prasy ,słuchania radia gdzie w gospodarstwach indywidualnych nie są w stanie tego uzyska W dalszym biegu ciągłosci podkreślił,iż należałoby zmobilizowac jak najszerszy aktyw gminny w celu przeprowadzenia akcji uswiadamiającej w srod chłopow do organizowania Spółdzielni Produkcyjnych jako wyższose gospodarki rolnej nad gospodarką idywidualną,oraz wysunął projekt w celu powołania Gminnego Komitetu Założycielskiego do koordynacji powyższych prac .

Prezydium Gminnej Rady Narodowej po wysłuchaniu niniejszego ,oraz mając na uwadze wyższose gospodarki uspołecznionej ,nad gospodarką idywidualną ,jak również mając uzyskane wiadomosci z prasy i radia oraz słysząc wypowiedzi rolników ,ktorzy zwiedzali Kołchozy w Związku Radzieckim ,oraz nowo-z organizowane Spółdzielnie produkcyjne na terenie Polski, ktorzy naocznieb stwierdzili wyższose wyższe gospodarki nad gospodarką idywidualną postanawia:

Krasnapolio valsčiaus liaudies tarybos prezidiumo posėdžio, vykusio 1953 m. vasario 9 d., protokolas nr. VI/53. Jame prezidiumo pirmininkas S. Sikorskis pristatė gamybos kooperatyvų kūrimo agitacijos kaimuose kampanijos programą. APS Suwałki, zespół 43, sygn. 932, str. 14

ATRASK SŪDUVOS (JOTVOS) PILIAKALNIUS

(Tęsinys. Pradžia „Suvalkiečio“ 2023 m. 1 nr.)

Stare Juchy sūduvių piliakalnis ir kitos lankytinos vietos

Šį kartą, brangūs „Suvalkiečio“ skaitytojai, dėmesį sutelksiu į praeitame numeryje paminėtą Stare Juchy vietovę (valsčiaus centrą) ir čia esančius piliakalnį bei alkavietę.

Jendzelevo ežero pietiniame krašte, kitoje Stare Juchy–Kaltkių–Vidminų kelio pusėje, yra kalva su plokščia viršūne, kurios dabartinė forma sukurta žmogaus rankomis. Mozūrai šią kalvą vadinę *Zamzisko, Grodzisko, Zamczysko, Góra Zamkowa, Schloss Berg, Schlossberg.* Jie pasakodavę, kad čia stovėjusi pilis, kuri prasmegusi kalvoje. Minėdavę užkeiktas kunigaikštytes, kurios kas kiek laiko išeinančios iš kalvos vidaus, turėdamos viltį, kad kas nors panaikins prakeiksmą. Panelės dažniausiai sutikdavusios jaunikaitį ir prašydavusios atlikti kokią nors užduotį. Ją atlikus, pilis turėjusi vėl stovėti kalvos viršūnėje, o malonę suteikęs jaunuolis turėjęs tapti turtingu. Tačiau beveik visada drąsuolis susidurdavęs su kliūtimis, darbas

Stare Juchy piliakalnis. 2026-04-13 (Vytauto Batvinsko nuotr.)

būdavo neužbaigtas ir vilties netekusios panelės sugrįždavusios į kalvą, o netapęs turtingu jaunikaitis grįždavo į namus ir greit mirdavo.

Iš tikrųjų Stare Juchy esantis piliakalnis – senosios gynybinės gyvenvietės reliktas. Jos pirmąjį aprašymą 1885 m. sudarė vokiečių majoras Bekhernas, informuodamas apie rastus rankomis lipdytus molinius indus. Panašius atradimus 1959 m. pristatė Ježis Antonievičius (Jerzy Antoniewicz), Janas Jaskanis (Jan Jaskanis) ir Ježis Okuličius (Jerzy Okulicz). Šios teritorijos apgyvendinimo pradžią būtina sieti su ankstyvuoju geležies amžiumi (prieš maždaug 2500 metų) ir vakarų baltais (Vakarų baltų pilkapių kultūros gyventojais), sūduviais.

Stare Juchy valsčiaus teritorijoje yra daugiau piliakalnių: Rogale, Gorluveko ir Didžiojo Skomacko. Apie pastaruosius du buvo rašyta ankstesniuose „Suvalkiečio“ numeriuose. Didžiojo Skomacko gynybinė gyvenvietė susilaukė didžiausio archeologų susidomėjimo. Jie patvirtinę čia buvusius ankstyvojo geležies amžiaus ir ankstyvųjų viduramžių apgyvendinimo pėdsakus (9–11 a.).

Stare Juchy – tai viena seniausių vietovių rytinėje Mozūrijos dalyje. Gyvenvietės įkūrimo data siejama su 1461 m. sudarytu dokumentu, kuriuo buvo atnaujintas įsakas paskirti prie Jendzelevo ežero valdas. Tačiau neatmestina, kad gyvenvietė buvo įkurta daug anksčiau, tikriausiai apie 1450 metus. 1487 m. įsteigta Stare Juchy parapija. Kaimo neaplenkė anuometinės negandos. Po 1709–1711 m. siautusio maro beliko tik saujelė gyventojų.

1868 m. gruodžio 8 d. per Stare Juchy buvo nutiesta geležinkelio linija iš Rastenburgo (lenk. Kętrzyn) į Luką (lenk. Ełk), kas lėmė tolesnę vietovės plėtrą. Stare Juchy smarkiai nukentėjo Pirmojo pasaulinio karo metais, nes jo pradžioje šalia vietovės daug kartų ėjo fronto linija. Tuo tarpu Antrojo pasaulinio karo metais beveik nesunaikinta.

Iš kultūros paveldo objektų išsiskiria centre esanti 1487 m. statyta (1656 m. perstatyta) mūrinė bažnyčia. Jos viduje yra renesanso stiliaus altorius, 1574 m. įrengta sakykla, vėlyvosios gotikos stiliaus „Nukryžiavimo“ scena (16 a. antroji pusė), vėlyvojo baroko vargonai (1730 m.), o bokšte baroko stiliaus varpas (1647 m.).

Kitoje bažnyčios pusėje esąs dar vienas kultūros paveldo objektas – 18 a. senosios viešosios mokyklos pastatas, šiuo metu gyvenamasis namas, o prie

Sūduvių alkavietė. Iškaltas įrašas: GAMTOS PAMINKLAS; RIEDULYS; SENASIS SŪDUVIŲ AUKOJIMO ALTORIUS. 2026-04-13 (Vytauto Batvinsko nuotr.)

„Młyńska Struga“ kanalo yra 19 a. įkurto parko pėdsakų.

Lankydamiesi šioje vietovėje rasime taip pat ne vieną įdomią informacinę lentą, kaip, sakykim, parapijos klebonų sąrašą nuo 1487 m. iki šių laikų.

Apie 500 m nuo bažnyčios, kairėje į Luką vedančio geležinkelio pusėje, yra didelis riedulys. Pagal legendą, senovėje čia buvęs aukojimo altorius (alkavietė), ant kurio sūduviai aukodavo aukas savo dievams – Perkūnui, Patrimpui ir Pikuliui. Šis riedulys yra vienas didžiausių Mozūrijos teritorijoje (perimetras 11,5 m, aukštis 0,5 m), pripažintas gamtos paminklu. Manoma, kad vietovės pavadinimo kilmė susijusi su šia sūduvių kulto vieta. Įkurta gyvenvietė taip pavadinta dėl aukojant tekėjusio kraujo (jukos).

Stare Juchy valsčiaus centre gyvena apie 1500 žmonių. Valsčiaus teritorijoje vyrauja žemės ūkis, tačiau pastaraisiais dešimtmečiais plėtojamas turizmas. Čia rasime nemažai pėsčiųjų-dviračių takų bei vandens maršrutų, kadangi valsčiuje yra 28 ežerai. Savivaldybėje poilsio zonų plotas – 2,56 ha, paplūdimiai užima 4,75 ha.

Piliakalnio prieigose, ant vienos iš įspūdingų kalvų, pastatytas apžvalgos bokštas. Nuo jo atsiveria vaizdas į ežerą ir apylinkę.

(Bus daugiau)
Vytautas BATVINSKAS

Šaltinis

https://stare-juchy.pl/wyjatkowe-miejsca.html

YRA VIETA

Yra tokia vieta, miestas, supamas nuo amžių šnarančios sielvartingų atminimų spalvomis Juodosios Ančios upės vingių, įkurtas tarp rytų ir vakarų, baltų buveinių sankryžoje. Čiabuvių palikuonys, pirmapradžių giminės žmonės, dar Vytauto Didžiojo laikais, ne be pagrindo bėgdami nuo kryžiuočių, nutarė upės senvagės seklumoje apsistoti ir pailsėti. Dėl gausių vandens ir girių išteklių ir ypač dėl saugios vietos klajūnai ilgam užsimiršo.

Manoma, kad laikui bėgant pasilikusios šeimos, išgirdusios širdies ir gamtos balsą, tarsi žiemkenčiai iš letargo pakilo ir kūrė gyvenimus. Jau XV a. pabaigoje pasirodė pirmieji daigai, atsirado Suvalkų kaimas. Apie tai byloja seniausia dabartinė priemiesčio gyvenvietė, kuri pavadinta skambiu lietuvišku žodžių junginiu *Su - valka,* susiformavusiu dėl upės (šalia), o vėliau gavo nekintantį Suvalkų pavadinimą.

Po Melno sutarties 1422 m. Sūduvos girias, atitekusias Lietuvai, ėmė kolonizuoti Lietuvos didieji kunigaikščiai, dalindami valdas lietuvių ir rusų didikams, o po paskelbimo 1557 m. šalyje visuotinės valakų reformos – bajorams ir laisviesiems valstiečiams.

Suvalkų lietuvių mokykla (Onutės Virbylienės nuotr.)

Vėliau nuožmūs Livonijos karai lėmė LDK valdovų suartėjimą su Lenkija. 1569 m. pasirašius Liublino uniją sudaryta vadinamoji jungtinė Abiejų Tautų Respublika. Visgi atšiaurūs istorijos vėjai buvusiai LDK padvelkė ne itin palankiai, ypač Didieji karai su Rusija ir Švedija, taip pat viduje *liberum veto* besaikis taikymas. Dėl pražūtingų nelaimių prasideda didžiausios Rytų ir Vidurio Europos valstybės smukimo laikotarpis. 1795 m. įvyko Trečiasis Abiejų Tautų Respublikos padalijimas – žemes pasidalijo kaimyninės Rusijos, Austrijos ir Prūsijos imperijos. Okupacija truko per 120 metų.

Suvalkai ir jų apylinkės nuo 1667 iki 1795 m. priklausė Vygrių kamalduliams. Tuometinis kamaldulių viršininkas Idelfonsas pastatė medinę bažnyčią ir 1710 m. gavo iš karaliaus Augusto II privilegiją miestui steigti. Tačiau sunkūs karai, maro ir bado epidemija užtemdė kamaldulių viltis. Kai gyvenvietė gerokai paūgėjo, minėtas karalius 1720 m. Suvalkams suteikė Magdeburgo miesto teises ir herbą. Skydo formos herbas su atvaizduotais šventųjų Romualdo ir Roko siluetais ir šiandien žymi miesto rotušę.

Pirmieji lietuvių tautinio atgimimo daigai Suvalkuose pasirodė dar carinės Rusijos metais, įsteigus 1907-aisiais „Vienybės“ draugiją. Tačiau nuožmieji du pasauliniai karai sunaikino kone iki šaknų senosios Sūduvos pagrindus, palikimą, čiabuvių gyvenimus ir likimus. Nutilo gatvėse lietuviškas žodis, dauguma buvusių gyventojų pasitraukė į Lietuvos gilumą ar užsienius.

Po ilgo ir kantraus laukimo viešas pasirodymas įvyko 1962 m. įsteigus LVKD ratelį, vėliau pavadintą LLD Suvalkų skyriumi. Ilgus metus, apie pusę amžiaus, tautiečiai nenutraukiamai veikė. Sunkumų nepabūgo. Kad ir be žymios pagrindinių lietuviškų organizacijų ar vietos miesto administracijos paramos skyrius garbingai išlaikė savo statusą, nenutilo dainos, lietuviškas žodis „Vienybės“ klube, bažnyčioje, gatvėje.

Skyriaus veikla plačiai aprašyta Suvalkų lietuvių ketvirtiniame leidinyje „Suvalkietis“, Punsko „Aušros“, Seinų „Šaltinio“ puslapiuose, suvalkiečių knygose, leidinyje „Terra Jatwezenorum“ bei Lietuvoje išleistuose almanachuose. Todėl čia nesikartosiu. Pravartu paminėti, jog 2025 m. dar išleista Kazimiero Baranausko autorinė knyga „Vilties raktas“, kurioje, tarp kitko, plačiai minimi Suvalkų lietuvių vaikų darželis, pagrindinė mokykla, lietuvių švietimo ir kultūros centras – būsimoji ramovė.

Šiandien civilizuoto pasaulio akivaizdoje, nusimetus užmaršties šydą, Šiurpilio ir Uosinės piliakalnių aplinkoje kyla iš naujo nuoširdus, gilus jausmas, girdisi be atvangos Juodosios Ančios upės ošimas, čiabuvių palikuonių svajonių aidai, dirbtinio intelekto idėjos, matosi ateities Z kartos nenumaldaujamas progresas. Štai nenuoramos suvalkiečiai su Lietuvos vyriausybės ir vietinių lietuviškų organizacijų pagalba rašo skambią savo miesto istoriją.

Kazimieras BARANAUSKAS

ŠIAUDAIS DENGTA TROBELĖ

Šalia kelio dieną naktį ošė gluosniai, kurių šakos su žalsvais lapais siūbavo, kartais varvindamos lietaus lašus. Po nakties kvepėjo gėlės, rasa, suarta dirva ir pražydusi rugio varpa. Toks buvo Demeniškių kaimas. Taip man pasakojo mano teta Jadvyga Andrulionytė-Vailionienė. Gražiame Dzūkijos kampelyje, Lazdijų rajone, Demeniškių kaime buvusi maža trobelė, kurią statė Tomas Andrulionis, turėjęs žmoną Mariją. Andrulioniai auginę keturis vaikus: Feliksą, Oną (mano močiutė), Kazį ir Albiną.

Albinas Andrulionis tėviškės trobelę apdainavęs dainoje „Šiaudais dengta trobelė“:

Šiaudais dengta trobelė,
Langučiai mažutėliai
Ir girgždančios durelės –
Tai mano tėviškėlė.

Priedainis.
Graži tėvynė mano
Nuo šimtmečių senų.
Tėveliai čia gyveno
Ir aš čia gyvenu.

Ant kalno grikių laukas,
Sode bitutės dūzgia,
Kviečiai, rugiai išplaukę
Banguoja kaip giružė.

Pried. Graži tėvynė...

Prie kelio stovi kryžius,
Dievulis susikaupęs,
Pareidamas iš darbo
Tėvelis atsiklaupia.

Pried. Graži tėvynė...

Jis meldžias už tėvynę,
Už gimtą mūsų šalį,
Už ateitį šviesesnę,
Laimingą mūsų dalią.

Pried. Graži tėvynė...

Tai Albino Andrulionio, mano močiutės brolio, žodžiai. Tą dainą dainavo visa Lietuva.

Feliksas, sulaukęs pilnametystės, išvyko į Ameriką laimės ieškoti. Kai šiek tiek prasigyveno, pasiėmė ir seserį Oną. Albinas labai norėjo mokytis, tad savo

mokslus baigė. Ona Amerikoje sutiko užsidirbti atvykusį bernioką iš Lenkijos – Teklinavo sodžiaus lietuvį Joną Nevulį (mano senelį). Jiedu susituokė ir sugrįžo į Teklinavą. Susilaukė septynių vaikų: Juozo (mano tėvelis, gyvenęs Teklinave), Antano (Punske), Vitaliaus (Sankūruose), Vinco (Ročkiuose, Lietuvoje), Alfonso (Žvikeliuose, vėliau Kilčėnuose), Onos (Raistiniuose, vėliau Ramoniškėje) ir Janinos (Paliūnuose). Visi jau mirę.

Buvau toje Albino Andrulionio apdainuotoje trobelėje Demeniškių kaime. Dabar jau tik pamatų akmenys belikę. Ir dainos žodžiai...

Dabar sugrįžkime į Teklinavo kaimą:

Keliais ir vieškeliais dulkėtais
Ten, kur nuo seniai rymo senas kryžius,
Kuris saugojo protėvių namus...
Čia mums duonos riekelę laužė
Nugrubusi Tėvų ranka.
Ir iškeliaudami į amžiną kelią
Nepamiršt prašė niekada.

Jau Teklinave negirdėti lietuviško žodžio, o juk čia lietuviai tėvai ir protėviai gyveno. Mielas gimtasis kaime, brangus sodžiau, kodėl tavo toks likimas? Kodėl išnykai? Ar dar kada pakilsi kaip feniksas iš pelenų?

Aš dar ateisiu (jei ir kas bartų) po senais medžiais, prie buvusių vartų. Apkabinsiu seno gluosnio kamieną, apkabinsiu liepą, gal ji mane paguos... Bus nepatogu, jei papūs vėjelis, medžių šakelės nusvirs, prisiminimai sugrįš. Graži vaikystė čia prabėgo, o dabar tik ašarėlė žemėn nukris...

Jonas NEVULIS

Suvalkų lietuvių mokyklai suteiktas „Vienybės“ vardas

2026 metų balandžio 30-oji Suvalkų lietuvių bendruomenei tapo diena, kurios neįmanoma pamiršti. Tądien nevyko tik graži šventė ar oficiali ceremonija. Tai buvo diena, kai daugelio žmonių ilgametis darbas, rūpestis, meilė lietuvybei ir tikėjimas įgavo ypatingą prasmę – Suvalkų lietuvių mokyklai iškilmingai suteiktas „Vienybės“ vardas.

Mokykloje buvo jaučiama kažkas daugiau nei šventinis jaudulys. Atrodė, kad kiekviena siena, kiekvieno vaiko balsas, kiekviena šypsena kalba apie tai, kaip svarbu būti kartu, saugoti savo kalbą, tradicijas ir perduoti jas jaunajai kartai. Vienybė tapo visų čia esančių žmonių jausmu.

Į šventę susirinko daug garbingų svečių, tarp jų Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministrė Raminta Popovienė. Atvyko nemažai bičiulių ir žmonių, kuriems rūpi lietuviškas žodis Suvalkuose. Tačiau svarbiausia tądien buvo ne pareigos ar titulai. Svarbiausia buvo širdys, susitikusios vienoje vietoje dėl bendro tikslo – kad lietuvybė čia gyvuotų, augtų ir stiprėtų.

Ypač jaudinantys buvo mokyklos direktorės Jolantos Malinauskaitės-Vektorienės žodžiai. Juose skambėjo ne tik džiaugsmas, bet ir didžiulė meilė mokyklai, vaikams, mokytojams bei visai bendruomenei. Buvo galima pajusti, kiek daug darbo, rūpesčio ir atsakomybės slypi už šios gražios šventės.

Labai prasmingas momentas buvo ir arkivyskupo Liongino Virbalo aukojamos šv. Mišios bei mokyklos pašventinimas. Tą akimirką daugelis jautė ypatingą ramybę ir dėkingumą – už žmones, kurie buvo kartu, už galimybę kurti lietuvišką mokyklą.

Šventės metu svečiai galėjo apžiūrėti mokyklos erdves, mokinių darbus, parodas. Visa aplinka alsavo šiluma ir nuoširdumu. Kiekvienoje detalėje jautėsi vaikų, mokytojų ir visos bendruomenės meilė tam, ką jie kuria kasdien. Tai buvo ne tiesiog gražiai paruoštas renginys – tai buvo gyvas pasakojimas apie žmones, kurie savo darbu ir širdimi saugo lietuvybę.

Šventės įspūdžiais pasidalijo mokytojai, kuriems ši diena buvo kupina jaudulio, pasididžiavimo ir nuoširdžių emocijų:

„Tai buvo ypatinga diena, kuriai visi mokytojai ruošėmės kelis mėnesius. Įdėjome daug darbo, laiko ir širdies, kad ši šventė būtų prasminga ir įsimintina visai mokyklos bendruomenei.

Kai atėjo ta diena, jautėme jaudulį ir džiaugsmą. Buvo gera matyti mokinių šypsenas, justi šventinę nuotaiką. Tos akimirkos dar ilgai išliks mūsų atmintyje.

Tikra vienybė prasideda nuo sąžiningumo, supratingumo, atvirumo ir vienodo požiūrio į kiekvieną žmogų.“ (A. K.)

„Šis vardas primena, kad vienybė mums reiškia ne tik lietuvių bendruomenės artumą ir tarpusavio palaikymą, bet ir atvirumą kitoms tautoms, kultūroms bei žmonėms. Tikiu, kad „Vienybės“ mokykla augins vaikus, gebančius didžiuotis savo šaknimis ir kartu kurti pagarbų, draugišką ryšį su visais, kurie gyvena šalia mūsų. Laukiu dienos, kai neliks

neapykantos, pykčio, pagiežos ir nesupratimo, o žmones jungs taika, tarpusavio pagarba, darna ir vienybė. Tikiu, kad būtent tokias vertybes savo pavyzdžiu ir bendryste gali auginti mūsų mokykla. Prieš biblinio Babelio bokšto istoriją žmonės gyveno vienybėje, todėl šiandien ypač norisi tikėti, kad ir mes galime sugrįžti prie tokio pasaulio – be neapykantos ir susiskaldymo, kuriame žmones jungia taika, pagarba ir vienybė.“ (A. V.)

„Balandžio 30-oji man, kaip mokytojai, buvo išskirtinė, labai svarbi ir labai jaudinanti diena.

Šiai šventei ruošėmės ilgai. Tai buvo gražus bendrystės laikas, kupinas pokalbių, idėjų, bendro darbo. Tačiau būta ir rūpesčio, įtampos bei iššūkių akimirkų. Pačios šventės metu jautėme ypatingą vienybės jausmą – mokytojai, mokiniai ir visi mokyklos darbuotojai buvome tarsi viena didelė šeima. Kartu išgyvenome džiaugsmą, pasididžiavimą.

Man tai buvo ir labai įdomi bei svarbi istorijos pamoka, nes ruošiau skaidres apie Suvalkų lietuvių kultūrinės veiklos raidą – nuo „Vienybės“ draugijos įkūrimo pradžios per Lenkijos lietuvių draugijos Suvalkų skyriaus iniciatyvas iki šiandienių ansamblių veiklos bei Suvalkų lietuvių bendruomenės įsteigimo. Ruošdama dar labiau supratau, kiek daug stiprybės ir prasmingų darbų slypi mūsų bendruomenės istorijoje bei žmonėse, kurie ją kūrė ir puoselėja iki šiol.

Tikiu, kad „Vienybė“ bus ne tik mūsų mokyklos vardas, bet ir vertybė, lydinti mus kiekvieną dieną.“ (I. L.)

„Vienybės“ vardo mokyklai suteikimo šventės akimirka (Birutės Burdinaitės-Ołów nuotr.)

Suvalkų lietuvių „Vienybės“ mokyklai

Sveika, Suvalkuos mokykla,
Lietuvių vaikams įsteigta,
Į kurią skuba kas rytą
Žvali tėvelių pamaina.

Čia ir tikybos pamoka,
Dvasios vertybių sklidina,
Kad jinai būtų visada
DIEVUI pažinti atrama.

Tegu Aukščiausias globoja
Tėvus, mokytojus, vaikus.
Teveda vis kelias tiesus
Gėrio patyrimui visus!

Telydi džiaugsmas kelyje
Ir gėrio jausmas širdyse!

2026-04-30

Buvę mokytojai
Irena ir Jeronimas ŠALČIŪNAI
iš Marijampolės

Nuoširdūs padėkos žodžiai skambėjo visiems, kurie prisidėjo prie šios ypatingos šventės kūrimo: mokytojams, mokiniams, tėveliams, rėmėjams, draugams, svečiams, kiekvienam, prisidėjusiam pagalba, geru žodžiu ar buvimu. Tokios akimirkos dar ilgai lieka žmonių širdyse, nes jos primena, kokia didelė stiprybė slypi vienybėje, meilėje savo kraštui ir žmonėms.

Tegul „Vienybė“ būna ne tik mokyklos vardas. Tegul ji kasdien gyvena vaikų juoke, mokytojų darbuose, bendruomenės susitikimuose ir kiekvieno lietuvio širdyje. Tegul ši mokykla ir toliau būna vieta, kur auga ne tik žinios, bet ir meilė savo kalbai, kultūrai bei vienas kitam.

Aneta ALEKSAITĖ

„BITUTE PILKOJI“

Vaikų šokių šventės dalyviai (Iš Suvalkų lietuvių mokyklos archyvo)

Jau šeštą kartą Vaikų šokių šventė „Bitute pilkoji“ subūrė jaunuosius šokėjus iš Punsko, Seinų, Vidugirių, Šiaulių ir Suvalkų. Šiemet ji surengta balandžio 24 d. Suvalkų „Loft 1898“ viešbutyje. Scenoje netrūko spalvų, judesio, vaikiško džiaugsmo, nuoširdžių emocijų, kurios visą šventę pavertė ypatinga.

Šiemet renginys buvo skirtas Kanklių metams paminėti, todėl visos šventės metu skambėjo kanklių muzika, suteikusi programai išskirtinio lietuviško skambesio. Mažieji dalyviai žiūrovus džiugino tautiniais šokiais, energingomis mankštelėmis ir smagiais folkloriniais žaidimais. Ypatingu šventės akcentu tapo svečių iš Šiaulių – „Jovaro“ progimnazijos vaikų ir jaunimo tautinių šokių ansamblio „Šėltinis“ – pasirodymas. Ansamblio vadovų Violetos ir Romualdo Laugalių dėka Suvalkų lietuvių mokyklos mokiniai ir suaugusiųjų šokių grupė „Sūduva“ gavo dovanų daugiau kaip 100 tautinio kostiumo elementų. Nuoširdžiai dėkojame.

Padėkos žodžius skiriame taip pat Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai už paramą renginiui, visiems dalyviams, jų vadovams bei mūsų šventės „bitelei motinėlei“ Alicijai.

Aneta KULČICKAITĖ

„SŪDUVOS“ TEATRO IR „SŪDUVIUKŲ“ MAŽŲJŲ ARTISTŲ PASIEKIMAI

Šis pavasaris Suvalkų lietuvių bendruomenėje išsiskyrė ypatingu kūrybiniu gyvybingumu ir vaikų meninių pasiekimų gausa. Scena, vaizduotė ir džiaugsmas susiliejo ir dar ilgai išliks tiek mažųjų atlikėjų, tiek žiūrovų širdyse.

Suvalkų lietuvių vaikų meno studija „Sūduviukai“ sėkmingai pasirodė Vaikų teatrų festivalyje „Raganė“ Seinuose, kurį surengė Lenkijos lietuvių draugija. Mažieji artistai parodė spektaklį pagal Pauliaus Norvilos kūrinį „Strykt pastrykt!“ (režisierė J. Malinauskaitė-Vektorienė, muzika – A. Vaznelis, kostiumai – A. Kraužlytė). Jų pasirodymas dar kartą įrodė, kad scena jiems – ne tik vaidybos erdvė, bet ir svarbi kūrybinio augimo vieta.

Ne mažiau reikšmingas pasiekimas – dalyvavimas Respublikiniame vaikų ir jaunimo teatrų konkursiniame festivalyje „Šimtakojis 2026“. Regioniniame ture, vykusiame Marijampolės dramos teatre, „Sūduviukai“ pelnė II laipsnio diplomą. Šis festivalis, jau tryliktą kartą subūręs jaunuosius teatro kūrėjus iš visos Lietuvos, šiemet apėmė įvairius miestus ir miestelius, o tarp daugiau nei 50 atrinktų grupių garbingai pasirodė ir Suvalkų mažieji talentai.

Ypatingą įkvėpimą „Sūduviukams“ suteikia Suvalkų lietuvių teatras „Sūduva“, iš kurio jie gali semtis patirties ir kūrybinio pavyzdžio. „Sūduvos“ kolektyvas buvo įvertintas prestižiniu apdovanojimu – pelnė „Tegyvuoja teatras“ statulėlę už ryškiausią scenos judesį spektaklyje „Mano draugas Kastukas“ (režisierė J. Malinauskaitė-Vektorienė). Taip pat pasveikinti aktoriai Arnoldas Vaznelis ir Mangirdas Vektorius, apdovanoti nominacijų diplomais.

Didžiuotis tikrai yra kuo – tokie pasiekimai rodo aukštą meninį lygį ir įkvepia jaunuosius kūrėjus siekti dar daugiau. Mažieji „Sūduviukai“ turi iš ko mokytis, o jų pačių žingsniai scenoje leidžia tikėti, kad ateityje jie taip pat sieks aukščiausių įvertinimų.

Dar vienas svarbus įvykis – Suvalkų lietuvių teatras „Sūduva“ ir vaikų studija „Sūduviukai“ oficialiai priimti į Lietuvos mėgėjų teatro sąjungą. Visa tai dar kartą primena, kad kurti, stengtis ir tikėti tuo, ką darai – tikrai verta. Verta puoselėti talentus, auginti bendruomenę ir perduoti meilę teatrui iš kartos į kartą. Nes būtent čia, mažose scenose ir jaunose širdyse, gimsta dideli dalykai, kurie ilgainiui tampa visos bendruomenės pasididžiavimu.

Aneta ALEKSAITĖ

„Sūduviukų“ mažieji artistai (Iš Suvalkų lietuvių mokyklos archyvo)

SPAUDOS ATGAVIMO, KALBOS IR KNYGOS DIENA

Gegužės 8-ąją Suvalkų lietuvių „Vienybės“ mokykloje buvo paminėta Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos diena. Vyko metraščio „Terra Jatwezenorum“ pristatymas. Apie šį leidinį ir jo reikšmę krašto istorinei atminčiai kalbėjo mokyklos direktorė Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė. Renginį vedė „Aušros“ leidyklos direktorius Sigitas Birgelis. Skaityti du pranešimai: Sigito Birgelio „Seinų kunigų seminarija: tautinio atgimimo lopšys ir intelektinis pamatas“ ir Kosto Leončiko „Suvalkų lietuvių istorijos pėdsakais“. Po pranešimų S. Birgelis teisingai atsakiusiems į klausimus apie Seinų kunigų seminariją įteikė paskutinio „Terra Jatwezenorum“ metraščio numerio komplektus.

J. Malinauskaitė-Vektorienė padėkojo pranešėjams ir įteikė jiems dovanas. Ansamblis „Sūduva“, vadovaujamas Arnoldo Vaznelio, padainavo keletą dainų.

Kostas LEONČIKAS

Renginio dalyviai (Iš Kosto Leončiko asmeninio albumo)

KAI SUVALKUOSE SKAMBA LIETUVIŠKAS ŽODIS

Nutilus paskutiniams koncerto akordams, niekas neskubėjo skirstytis. Salėje dar ilgai skambėjo pokalbiai, buvo dalijamasi įspūdžiais ir planuojami nauji susitikimai. Toks buvo jau devintasis „Lietuviškas vakaras“ Suvalkuose – renginys, kuris kasmet primena, kad lietuvių kultūra šiame mieste gyva ne muziejuose ar knygų puslapiuose, o žmonių širdyse.

Šių metų gegužės 22 d. vykęs „Lietuviškas vakaras“ buvo kupinas muzikos, šokių ir gerų emocijų. Į sceną žengė lietuvių meno kolektyvai „Sūduva“ ir „Sūduviukai“, kuriems netrūko nei jaunatviškumo, nei nuoširdumo. Kiekvienas pasirodymas buvo sutiktas šiltais plojimais, o žiūrovų veiduose nestigo šypsenų.

Ypač džiugino gausus jaunųjų atlikėjų būrys. Vaikų dainos ir šokiai priminė, kad lietuvybė Suvalkuose turi ateitį. Už kiekvieno jų pasirodymo slypi ne tik repeticijos, bet ir kasdienis tėvų rūpestis, skatinant vaikus lankyti lietuviškas ugdymo įstaigas bei dalyvauti meno būreliuose. Prie šio darbo svariai prisideda kolektyvų vadovai Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė, Alicija Kraužlytė ir Arnoldas Vaznelis. Jų kantrybė, kūrybiškumas ir gebėjimas įkvėpti vaikus ir jaunimą kasmet atsiskleidžia scenoje. Žiūrovai mato koncertą, tačiau už jo slypi dešimtys repeticijų, daugybė valandų darbo ir nuoširdus tikėjimas tuo, ką darai.

Šių metų renginio erdvę papuošė Kristinos Kraužlienės nėrinių paroda. Trapūs, kruopščiai sukurti darbai tapo subtiliu priminimu, kad tradicijos išsaugomos ne tik dainomis ar šokiais, bet ir rankų meistryste, perduodama iš kartos į kartą.
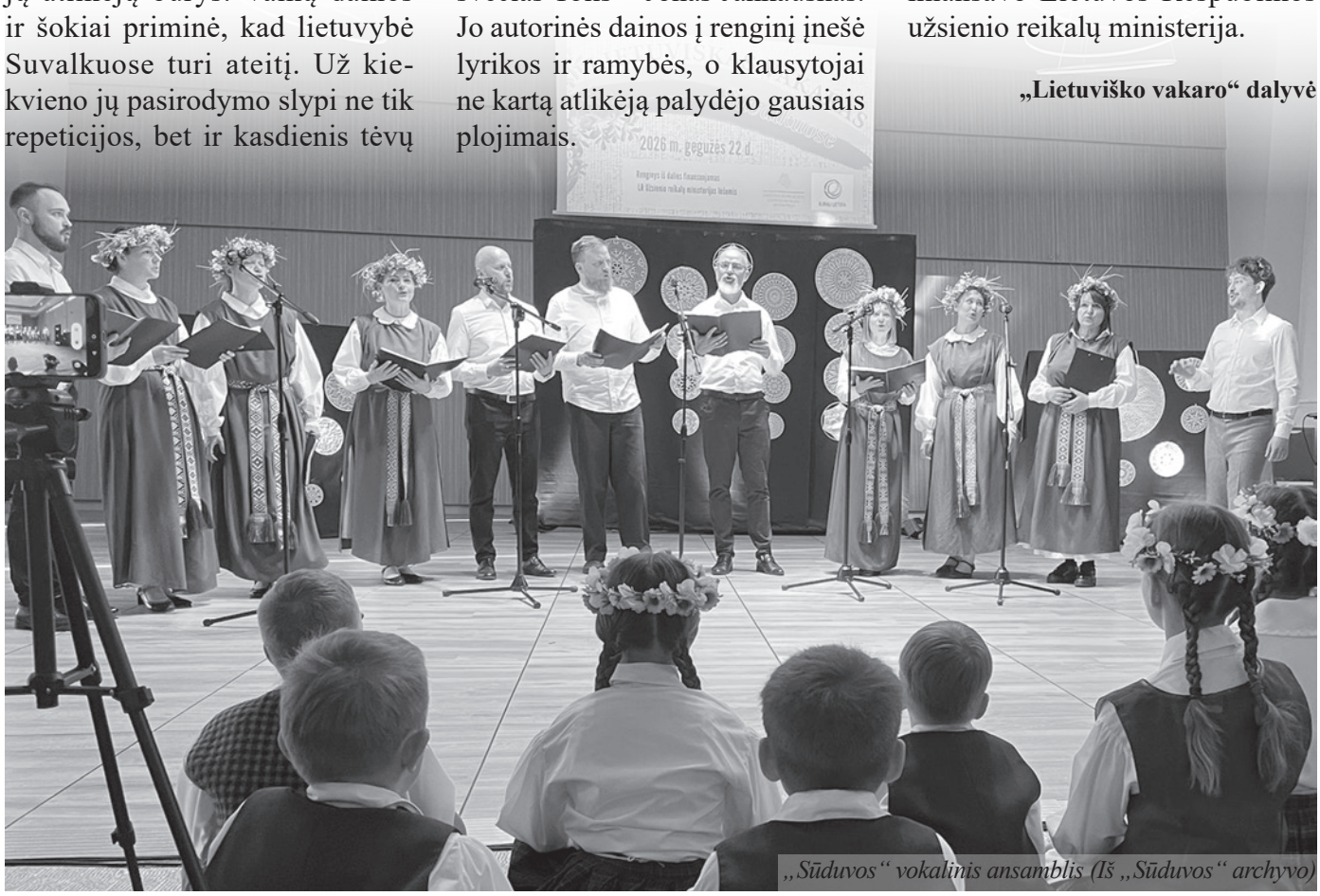
Jaukią vakaro nuotaiką papildė svečias Tolis – Jonas Jankauskas. Jo autorinės dainos į renginį įnešė lyrikos ir ramybės, o klausytojai ne kartą atlikėją palydėjo gausiais plojimais.

Renginys tapo ir proga apžvelgti Suvalkų lietuvių bendruomenės nueitą kelią. Per palyginti trumpą laiką jai pavyko įgyvendinti pirmuosius projektus, suburti aktyvių žmonių ratą ir vis drąsiau imtis naujų iniciatyvų. Prie organizacijos jungiasi nauji nariai, o tai rodo, kad lietuviškas gyvenimas Suvalkuose ne tik išlieka, bet ir stiprėja.

Nors „Lietuviškas vakaras“ oficialiai baigėsi, jo nuotaika dar ilgai lydėjo renginio dalyvius. Tokie susitikimai primena, kad bendruomenę kuria ne vien dideli projektai ar iškilmingi renginiai. Ją kuria žmonės – tie, kurie dainuoja, šoka, moko vaikus, palaiko vieni kitus ir kiekvieną kartą iš naujo įrodo, kad lietuvių kultūra Suvalkuose turi tvirtas šaknis ir gražią ateitį.

IX „Lietuvišką vakarą“ iš dalies finansavo Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija.

„Lietuviško vakaro“ dalyvė

„Sūduvos“ vokalinis ansamblis (Iš „Sūduvos“ archyvo)

„VIENYBĖS“ POEZIJOS ŠVENTĖ SU DAINA

Suvalkų lietuviai jau daugelį metų puoselėja lietuvių kalbos ir dainos grožį. Š. m. gegužės 24 d. Suvalkų „Villa Eden“ viešbučio-restorano pokylių salėje vyko „Vienybės“ poezijos šventė su daina. Renginyje dalyvavo nemažas būrys žmonių. Džiaugiamės, kad kaip ir kasmet į mūsų šventę atvyko geri bičiuliai iš Lietuvos.

Šventės vartus atvėrė Suvalkų „Sūduvos“ šokėjos (vad. Alicija Kraužlytė), kurios pašoko linksmą šokį „Liežuvautojos“. Po to sveikinimo žodį tarė Lenkijos lietuvių draugijos Suvalkų skyriaus pirmininkė Onutė Virbylienė.

Marijampolės „Sietyno“ literatų klubui atstovavo pirmininkas Ričardas Jurgelevičius, narės Gema Galinienė, Janina Martynaitienė, Rita Volteraitienė ir Algis Bira. Ričardas ir Algis jau senokai papildę „Ančios“ ansamblio gretas. Jie ne tik su kolektyvu visur pasirodo, bet ir parašo jam dainų. Kalvarijos literatų klubo „Rasa“ pirmininkė Vilija Vilkelienė šį kartą atvyko su poetu, dailininku, keramiku Virgilijumi Bespalovu, Šarūnu Sejūnu ir Regimantu Astrausku bei keliomis moterimis, kurios panoro pabūti tik žiūrovės. Pasirodė ir Suvalkų poezijos mėgėjai. Po vieną savo eilėraštį perskaitė Genovaitė Pečiulytė, Kazimieras Baranauskas ir Onutė Virbylienė.

Įdėmiai išklausėme visų literatų neseniai sukurtų įvairios tematikos eilių. Nemažai jų autoriai skyrė pavasariui, sužydėjusiai gamtai. Išgirdome taip pat posmų motinai, tėvui. Atvykusieji bičiuliai ne tik pasidžiaugė naujai išleistomis savo knygomis, bet ir padovanojo jas Suvalkų lietuviams. Malonu su tokiais žmonėmis bendrauti.

„Vienybės“ poezijos šventėje netrūko skambių dainų, kurias atliko „Sūduvos“ (vad. Arnoldas Vaznelis) ir „Ančios“ (vad. Vytautas Batvinskas) ansambliai. Tarp poezijos posmų gražiai įsikomponavo „Ančios“ kapelos (vad. Vytautas Batvinskas) skambūs kūriniai.

LLD Suvalkų skyriaus pirmininkė neslėpė jaudulio ir dėkojo bendraminčiams, poezijos ir dainos mėgėjams už dalyvavimą renginyje. Smagu buvo pabendrauti ten pat prie vaišių stalo (jas paruošė „Rūtos“ restoranas iš Punsko).

Projektas iš dalies buvo finansuojamas Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos lėšomis. Dėkojame!

Onutė VIRBYLIENĖ

Šventės dalyviai (Iš Onutės Virbylienės asmeninio albumo)

SĄSKRYDIS 2026

Birželio 28 d. Burbiškių kaime prie Galadusio ežero vyko tradicinis Sąskrydis. Jame dalyvavo labai daug (iš viso 21) įvairių mūsų krašto lietuviškų ansamblių ir grupių, tarp kitko, LLD Suvalkų skyriaus mišrus vokalinis ansamblis „Ančia“, vadovaujamas Vytauto Batvinsko, ir Suvalkų lietuvių bendruomenės vokalinis ansamblis „Sūduva“ (vadovas Arnoldas Vaznelis).

Renginys prasidėjo 18 val. Pradžioje visus dalyvius pasveikino Lenkijos lietuvių draugijos pirmininkė Onutė Nevulienė. Renginio vedėjai buvo Irena ir Rimas Misiukoniai. Jie po pasirodymo kiekvieno ansamblio ir grupės vadovui įteikė puokštę gėlių ir padėką.

„Ančia“ sudainavo dvi dainas: „Tyliai banguoja jūra“ ir „Pasakyk“. „Sūduva“ taip pat atliko dvi dainas: „Pasidarė genys alų“ ir „Siuntė mane motinėlė“. Pabaigoje scenoje visi kolektyvai kartu sudainavo „Žemėj Lietuvos“.

Jankauskų šeima iš Eglinės buvo paruošusi vaikams žaidimų, o Vilkapėdžių kaimo šeimininkių būrelis siūlė paragauti savo pagamintų skanėstų.

Renginį rėmė Lenkijos vidaus reikalų ir administracijos ministerija.

Kostas LEONČIKAS

LLD Suvalkų skyriaus mišrus vokalinis ansamblis „Ančia“ (Kosto Leončiko nuotr.)

LIETUVIŲ KALBOS PAMOKOS SUVALKUOSE

Prabėgo dar vieni mokslo metai. Per juos buvo daug nuveikta. Mokiniai, kurie lankė lietuvių kalbos pamokas Suvalkuose, mokėsi įvairių dalykų. Skaitė literatūros kūrinius, kurie leido susipažinti su lietuviška mintimi, pasaulėžiūra. Deklamavo parinktus eilėraščius, kuriuose skambėjo gili meilė Tėvynei ir žmogui. Keliavo po mažą, bet labai turtingą Lietuvos žemėlapį, vardydami visas šalies įdomybes – pastatus, dvarus, paminklus... Bandė plaukti plačiuoju Nemunu ir žaisminga Nerimi, nepamiršdami ir mūsų apdainuotos Šešupės. Nardė giliausiuose ir žinomiausiuose Lietuvos ežeruose. Nepritrūko klaidžiojimo po žaliąsias girias, kuriose pažino daug margaspalvių gėlių, paukščių ir žvėrelių. Mokiniams teko susipažinti ir su didinga Lietuvos valstybės istorija. Vartė praeities puslapius, prisimindami lietuvius didvyrius.

Kiekviena pamoka kvietė mokinius ne tik mokytis gramatikos ir įsidėmėti taisykles, bet vis labiau priartėti prie Lietuvos – mūsų protėvių krašto.

Daug darbų, darbelių nuveikta, o dabar metas visiems palinkėti gerų ir saulėtų atostogų.

Teresė JONUŠKIENĖ

SUVALKŲ LIETUVIAI XIII BAŽNYTINIŲ CHORŲ ŠVENTĖJE

Gegužės 30 d. Žagarių Šv. Baltramiejaus bažnyčioje vyko XIII bažnytinių chorų šventė „Giesmių pynė Marijai“, kurią organizavo Lenkijos lietuvių šv. Kazimiero draugija. Renginio partneris buvo Vyskupo Antano Baranausko fondas „Lietuvių namai“. Šventėje dalyvauti buvo pakviestas ir Suvalkų lietuvių bažnytinis choras „Ančia“, vadovaujamas Vytauto Batvinsko.

Prieš mišias Švč. Mergelės Marijos litaniją sugiedojo Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos Prienų rajono filialo ansamblis „Puriena“, vadovaujamas Onutės Matusevičiūtės. 11 val. prasidėjo lietuviškos mišios, kurias aukojo Seinų parapijos vikaras Arturas Tomkievičius (Artur Tomkiewicz), o giedojo „Puriena“. Po jų Šv. Kazimiero draugijos pirmininkas Algirdas Vektorius padėkojo kunigui, įteikė puokštę gėlių ir dovaną. Paskui pasveikino visus, atvykusius į šventę.

Chorus pristatinėjo Robertas Vektorius. Bažnyčioje pasirodė šie kolektyvai: 1) Seinų „Lietuvių namų“ vokalinis ansamblis (vad. Arnoldas Beinaris; „Marija, Marija“, muz. ir žodž. Pranciškaus Beinario, „Pie Jesu“, Andrew Lloyd Webber, „Tau, Marija“, muz. ir žodž. Pranciškaus Beinario, solistas Tomas Chmieliauskas); 2) Seinų „Lietuvių namų“ folkloro ansamblis „Galadusys“ (vad. Juozas Pileckas; „Pajust kelyje Tavo žvilgsnį“, „O Marija“); 3) Suvalkų lietuvių bažnytinis choras „Ančia“ (vad. Vytautas Batvinskas; „Sveika, o Marija“, „Naktužės tyluma“); 4) Punsko senjorų choras „Tėviškės aidai“ (vad. Gediminas Kraužlys; „Labanakt Marijai“, „O leisk, Marija“); 5) Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugijos folkloro ansamblis „Gimtinė“ (vad. Angelė Bapkauskienė; kantičkinės giesmės „O Švenčiausia Marija“ ir „Sveika, Žvaigždė Ankstyvoji“); 6) LASS Prienų rajono filialo ansamblis „Puriena“ (vad. Onutė Matusevičiūtė; „Ta šalis yr graži nuostabiai“, „Jėzaus Motina kilni“); 7) Seinų miesto kultūros namų folkloro ansamblis „Nachodne“ (vad. Anna Szafranowska; „Dievo Motina Marija“, „Teskamba Marijos giesmė“); 8) Seinų lietuvių bažnytinis choras (vad. Sławomir Kardel; „Nenuženk nuo akmens, o Marija“, „Motina Marija“); 9) Suvalkų lietuvių vokalinis ansamblis „Sūduva“ (vad. Arnoldas Vaznelis; autorinė giesmė „Dvasią šventą“, „Esi, dangau“, muz. Dariaus Polikaičio, žodž. Bernardo Brazdžionio); 10) Punsko merginų ir moterų choras „Jaunystė“ (vad. Eugenijus Parakevičius; „Graži, Marija, Tu esi“, „Marija, Dievo Motin“); 11) Punsko bažnytinis choras (vad. Eugenijus Parakevičius; „Motin, guosk mus“, „Ačiū, Viešpatie“); 12) Vilniaus rajono Vaidotų parapijos ansamblis „Ama Deus“ (Julija Grilauskienė; „Meilė begalinė“, „Žadink, Viešpatie“); 13) Vilniaus senjorų choras „Giedra“ (vad. Algirdas Gražys; „Kai ieškai Dievo“). Pabaigoje visi chorai sugiedojo „O Marija Motinėle“ ir Lietuvos himną.

Gieda Suvalkų „Ančia“ (Kosto Leončiko nuotr.)

Po pasirodymo kiekvieno kolektyvo vadovui A. Vektorius ir Lenkijos lietuvių draugijos pirmininkė Onutė Nevulienė įteikė padėką ir puokštę gėlių. Padėkojus chorams už dalyvavimą šventėje prie bažnyčios vyko vaišės.

Suvalkų bažnytinis choras „Ančia“ dėkoja Lenkijos lietuvių šv. Kazimiero draugijos pirmininkui Algirdui Vektoriui už pakvietimą dalyvauti šventėje ir transportą.

Kostas LEONČIKAS

Suvalkų vokalinis ansamblis „Sūduva“ (Kosto Leončiko nuotr.)

Po daugiau nei dviejų dešimtmečių – Pirmoji Komunija lietuvių kalba

Suvalkų Švč. Jėzaus Širdies bažnyčioje įvyko ypatingos iškilmės, kurių Suvalkų lietuvių bendruomenė laukė ne vienerius metus. Po daugiau nei dviejų dešimtmečių pertraukos čia vėl buvo aukojamos Pirmosios Komunijos Mišios lietuvių kalba.

Pirmosios Komunijos sakramentą priėmė du Suvalkų lietuvių „Vienybės“ mokyklos trečiokai. Vaikus šiam svarbiam žingsniui parengė tikybos mokytoja Teresė Uzdilaitė. Iškilmingas šv. Mišias aukojo kunigai Andžejus Opanovskis (Andrzej Opanowski), Adomas Adukauskas ir iš Kazachstano atvykęs Kastytis Kazys Šulčius. Liturgiją giesmėmis praturtino „Ančios“ chористai ir ansamblis „Sūduva“.

Šios iškilmės – kur kas daugiau nei dviejų vaikų Pirmoji Komunija. Tai reikšmingas įvykis visai Suvalkų lietuvių bendruomenei. Ženklas, kad gimtoji kalba ir lietuvių katalikų tradicijos šiame krašte tebėra gyvos. Po daugiau nei dvidešimties metų pertraukos atgaivinta tradicija suteikė vilčių, jog ateityje vis daugiau lietuvių vaikų turės galimybę priimti sakramentus gimtąja kalba. Tai istorinis ir simbolinis momentas, primenantis, kad Suvalkų lietuvių bendruomenė puoselėja savo tikėjimą, kalbą ir kultūros paveldą, perduodama šias vertybes jaunajai kartai.

Daiva KRAKAUSKAITĖ

Pirmosios Komunijos iškilmės (Iš Daivos Krakauskaitės asmeninio albumo)

***

Mieloji, padirbsiu kankles
Su saulės simboliais
Tavo sielos stiprybei auginti.
Dvylika stygų
Lyg dvylika mėnesių.
Kiekvieno mėnesio savaitę
Išmoksiu
Po septynis muzikos kūrinius –
Saulėlydžio palydėti
Ir mūsų meilę apkankliuoti.
Naktis dabinas žvaigždėm.
Prie žemės prigludęs
Klausaus,
Kaip smilgos kartu su mumis
Dainuoja melsvoj mėnesienoj.
Kai bunda Narvos dvasia.
Tegul garsas plaukia
Į eterį.
Išlyja lietum į tavo ir mano
Jausmų žemėlapį,
Kur kelius žinom tik mes.
Mieloji, padirbsiu kankles
Su saulės simboliais.

Virgilijus BESPALOVAS

***

Sužydėjo sodai
Baltais jaunamartės žiedais.

Po kojomis – tik kilimas,
Toks baltas, baltas...

Gegužis saulės spinduliais
Sušildo bejausmę širdį.
Ir bėgi tu, skubi
Į vasaros gražiausią sutartinę.

Vilija VILKELIENĖ

AKIMIRKA

Gyvenimas – tai kaip viena diena.
Atodūsis.
Pranyks prisiminimai.
Sekundė.
Ir visiška tyla.
Tai tik akimirka.
Kas buvo, o gal visai nebuvo?
Nebuvo, nėra, nebebus.
Iliuzija.
Gal sapnas nuostabus?
Kažkas kažkur skambėjo
Lyg juokas vaiko nuoširdus.
O gal tiktai kvatojo vėjas,
Suvėlęs plaukus, gal jausmus...

Regimantas ASTRAUSKAS

Kalvarijos literatų klubo „Rasa“ poetai (iš kairės) Š. Sejūnas, V. Vilkelienė, V. Bespalovas, R. Astrauskas (Onutės Virbylienės nuotr.)

MINTIMIS Į SAULĘ

Kai važiuoju į saulę
Per mingantį pasaulį,
Ten, toly, saulės dievas Ra
Laivu iš aukso sklendžia per pasaulį...

Štai saulės pusė kyšo jau už kalno,
Raudona virsta, tarsi stingsta lava,
Vezuvijaus šlaitu tekėdama upeliais.
Kadais, seniai, seniai Pompėjos miestas degė...

Šviesa, gyvybė, šiluma ir gėris,
Bet juk ten, Saulėje, liepsnoja viskas, žėri.
Galbūt ten lavos kamuolys,
Kurį siaubingas slibinas praris?

Ateis tada tamsa, niūriausias galas,
Išnyks žolė, miškai ir visi žvėrys,
Virs Žemė dykuma – šalta, bekrašte.
Branginkim šitą gimtą žalią kraštą.

2025-03-25
Šarūnas SEJŪNAS

ŽEMĖ PAVASARĮ

Pakilus saulė šildo žemę
Ir kelia rugių želmenis žalius,
Rūkai, nuslinkę į paraistę,
Tarsi atklojo pilkus arimus.

Parskridę vyturiai ir pempės
Pasveikins tėviškės plačius laukus.
Gandrai, pakilę iš pakalnės,
Dalins per žiemą lauktus anūkus.

O soduos pumpurai jau skleidžias,
Pražysta vyšnios, slyvos – kaip gražu.
Tarytum varške kas apdraibstė
Gimtinės kaimo vaismedžius senus.

Vėliau pražys balti jazminai,
Jie su alyvom sodžių iškvėpins.
Į darbus ruošiasi kaimynai,
Nes tik darbštiems žemelė bus dosni.

Lietuviui žemė ne tik turtas,
Tai egzistencijos, esmės pradžia.
Be jos tu vaikštai lyg užburtas,
Svajoji tapti žemvaldžiu slapčia.

Kiek prakaito sūraus išlieta
Ant pamiškės arimų dulkinų.
Artojui maudžia delną kietą,
Deja, tokia dalia mūs žemdirbių.

Toksai sunkus ir nedėkingas
Kaimiečio triūsas, lyg kančia žiauri.
Kviečiai, rugiai vis pinga, pinga,
Kad galo su galu nesuduri.

Teguodžia tik maža viltelė:
Išlaukt, dangaus Tėvynės neišduot.
Kolei žydės vyšnia sodely,
Laukai taip pat negali dirvonuot.

Ričardas JURGELEVIČIUS

Marijampolės „Sietyno“ literatų klubo poetai (iš kairės) R. Volteraitienė, J. Martynaitienė, G. Galinienė, R. Jurgelevičius (Onutės Virbylienės nuotr.)

MOTINAI

Motina – gyvenimo pradžia:
Iš meilės didelės ir džiaugsmo
Augina gyvybės žalią daigą.
Motina – mama, kuri vaikelį mažą
Sūpuoja, prie krūtinės glaudžia.
Motina – namų jaukumas, šiluma:
Kas dieną kursto židinį, kad degtų,
Tradicijų ir papročių skrynia,
Kalėdom uždengianti drobulę baltą,
Švelnumas, tirpstantis tarp lūpų,
Gražiausia rožė tarp visų gėlių.
Motina – tai meilė, tai šeimos siela:
Kiekvieną dieną valgiais nešina,
Kiekvieną vakarą aistros žvaigždė
Ir deivė grožio mėnesienoj.
Tokia graži – su lino suknele,
Tokia rami, kaip rūkas pievų.
Motina – paguoda bėdoje:
Delnais gerumą semia ir dalina,
Ji šluosto ašaras nuo veido,
Ji žiūri meilės akimis
Ir glosto galvą vaiko mažo.
Ji motina – gerumo, meilės ir švelnumo uostas.

Janina MOTIEJŪNAITĖ-MARTYNAITIENĖ

***

Poetas ne tik eiles rašo,
Poetas pavasarį gano debesis,
Parko alėjoj negliaudytais riešutais
Vaišina voveres,
Pienių kvapą tyliai ragauja.
Poetas ne tik pakaušį krapšto,
Poetas skanauja beržų sulą,
Išpūtęs baltą cigaretės dūmą,
Alsuoja žaliu pavasariu.
Ir taip atsiranda eilėraštis
Ant tuščio gyvenimo lapo.
Poetas ne tik eiles rašo,
Poetas kuria pasaulį.

Rita VOLTERAITIENĖ

MALDAUJAME MARIJĄ

„Marija, skaisčiausia lelija“, –
giesme vainikuojam Tave.
Gegužę, kai žiedlapiais lyja,
mes glaudžiamės visad šalia.

Juk Tu – Karalienė Visatos,
visų angelų ir žmonių.
Apsaugoti meldžiam nuo karo,
išgirsti meldimą kaltų...

Mes esam labai nusikaltę
dėl Kristaus ir Tavo kančių.
Suniekinom žmogišką vertę
dėl kylančių Žemėj karų...

Todėl, Motinėle Marija,
šios Žemės ir žydro Dangaus,
maldaujam ir garsiai, ir tyliai –
atkreipk savo žvilgsnį į mus.

Palaiminki mylimą šalį,
apsaugok nuo priešo aršaus.
Tavoji Malonė tą gali –
prašyk gailestingo Sūnaus.

Juk gailestis Jo begalinis –
negali suprast to žmogus...
Marija, Dangaus Karaliene,
mūs prašymus perduoki Tu.

Maldaujam ant kelių suklupę,
nes gegužė – Tavo mėnuo.
Marija, kartoja mūs lūpos:
„Išgelbėk nuo karo audrų“...

Gema GALINIENĖ

JONO SODE GEGUŽĘ

Kiekvieni metai laukia šio mėnesio...
Išsvajotas grožis ilgesy žalumos kvapo.
Ir vėl ausį sveikina bitės dūzgimas,
Sukasi ratu tarsi atėjęs kvietimas.

Sutikti pavasarį, supantį gamtoje,
Ant sūpuoklių prie žydinčios obels kieme.
Ir uodas įkyrus kerta veidą,
Šakos ištiestos, tarytum paduotų ranką.

Lapeliai šviesūs ir tamsūs, nuspalvinti žaliai,
Stiebas palinkęs prieš šeimininką nuolankiai.
Žiedai balti akis pramerkia,
Tas žydėjimas visus pradžiugina.

Suvalkų poezijos mėgėjai (iš kairės) G. Pečiulytė, K. Baranauskas, O. Virbylienė (Iš Onutės Virbylienės asmeninio albumo)

Tūkstančiai lapelių ant šakų sprogo,
Kiekviens kitoks, juos taip sudėliojo.
Šalia bitutė skrisdama žiedą sveikina,
Ant jo užkopus snapeliu apkabina.

Čia gera, jauku suole,
Supa vėjas, neša palengva.
Paukštelis mažas pritūpė šalia,
Galvytė jo pakrypo į mane.

Staiga pakilo aukštyn erdve,
Laisvę jis neša šiame krašte.
Kielės pagurklis juodas kaip derva,
Uodegytę vairuoja pati pakildama.

Kokia greita per žolę drožia,
Galvutę nukabina snapu į žemę.
Vos tik radus ką ima į snapą,
Nuskrenda greit, tuo patenkinta.

Netoli girdis varlių balsai,
Vedžioja, tarytum kiltų klausimai.
Ir tu joms galbūt atsakai.
Aidi, sklinda šios kalbos garsai.

Prie kojų tūno pienės pūkas,
Toks baltas jo nekaltas prisilietimas.
Pūsti bandai, kad slinktų tas likimas...
Lengvai nukrito pūkelis, tai prisiminimas.

Genovaitė PEČIULYTĖ

PAVASARIO GIESMĖ

Laikas skuba, medžiai šlama
sena nublankusi gaida
dūsauja žmogus su vėju ir
paguoda
kodėl jisai bemiegis
taip gena laiką brangų
lyg būtų nebaigtoji
epopėja.
Suvalkijos kraštas
įvairuojantis
nuo amžių prigimties
baltiškos
ilgai likimas
amžių ūkanose
klojo laimės rūmo
pamatus.
Pavasario giesmė
akylai mena
gegužinių skambią
dieną
atsiliepia gamta
antai po ilgos žiemos
žmonių laukimo
atgailaudama.
Dvidešimtasis
itin randuotas amžius
pakeitė pasaulio veidą
ištisai
šiandien
jauną žmogų
dažnai kankina praeities
miražai.
Visgi
sutiktas rytojus
atnešė čiabuviams viltį
neregėtą
kam teko
svajoklių pasakos
o sūduviukams mokykla
pažadėta.

Kazimieras BARANAUSKAS

Garbingo amžiaus jubiliejus –
Vainikas metų praeities,
Kur rasit smilgų ir lelijų.
Tokia pusiausvyra lemties,
Kad pilką dieną šventė keičia,
O ją – sunki darbų našta...
Branginkit, vertinkit ir džiaukitės
Dalia, kuri vien Jums skirta.

Gerb. Eleną Baranauskienę
garbingo jubiliejaus proga sveikina

LLD Suvalkų skyrius ir „Suvalkiečio“ redakcija

LLD Suvalkų skyriaus kronika

2026 m. kovo 25 d. LLD Suvalkų skyriaus būstinėje Teresė Uzdilaitė, Teklė Gibavičienė ir Elena Vasilčik rišo verbas. Gražiausios nuneštos į Suvalkų Švč. Jėzaus Širdies bažnyčią – Dievo Gailestingumo šventovę ir padėtos „Lietuviškame kampelyje“, prie palaimintojo Teofiliaus Matulionio relikvijų.

Balandžio 11 d. Punsko „Senojoje klebonijoje“ vyko Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugijos surengtos Velykinės parodos atidarymas. Renginyje dalyvavo ir Suvalkų lietuvių atstovai.

Balandžio 12 d. Suvalkų Švč. Jėzaus Širdies bažnyčioje – Dievo Gailestingumo šventovėje vyko atlaidai, kuriuose tarp kitų dalyvavo Suvalkų lietuvių atstovai. Onutė Virbylienė ir Teresė Uzdilaitė, vilkėdamos „Ančios“ sceniniais rūbais, nešė šv. Mišių metu aukojimo dovanas. Parapijos klebonas monsinjoras Jarema Sikulskis (Jarema Sykulski) padėkojo visiems už dalyvavimą atlaiduose ir pakvietė į agapę, kuri vyko prie pat bažnytėlės.

Balandžio 30 d. Suvalkų Švč. Jėzaus Širdies bažnyčioje – Dievo Gailestingumo šventovėje atnašautos lietuviškos pamaldos, kurių metu giedojo „Ančia“. Vėliau mokyklos kieme vyko Suvalkų lietuvių pagrindinei mokyklai „Vienybės“ vardo suteikimo šventė.

Gegužės 3 d. Suvalkų Švč. Jėzaus Širdies bažnyčioje – Dievo Gailestingumo šventovėje šv. Mišių metu Pirmąją Komuniją priėmė du „Vienybės“ mokyklos trečiokai. Iškilmingose pamaldose giedojo „Ančios“ ir „Sūduvos“ ansambliai.

Gegužės 8 d. Vyko eilinė „Ančios“ ansamblio (vad. Vytautas Batvinskas) repeticija, o vėliau dalyvauta Suvalkų lietuvių „Vienybės“ mokykloje surengtame Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos dienos minėjime.

Gegužės 11 d. Iš Suvalkų miesto savivaldybės švietimo skyriaus gautas raštas, kuriame pranešama, kad LLD Suvalkų skyriaus pirmininkei Onutei Virbylienei pateikus prašymą ir 2026/2027 mokslo metais galima organizuoti 12 lietuvių kalbos pamokų per savaitę (9 pamokas pagrindinių mokyklų moksleiviams ir 3 pamokas vidurinių mokyklų moksleiviams).

Gegužės 22 d. Suvalkų viešbutyje „Loft“ (Pulaskio g.) vyko „Lietuviškas vakaras“, subūręs vietos lietuvius bei svečius iš viso Suvalkų trikampio.

Gegužės 24 d. Suvalkų „Villa Eden“ viešbučio-restorano (Nonievičiaus g. 37) pokylių salėje vyko „Vienybės“ poezijos šventė su daina, kurią organizavo LLD Suvalkų skyrius.

Gegužės 27 d. Vyko „Suvalkiečio“ redakcijos posėdis.

Gegužės 30 d. Suvalkų bažnytinis choras (vad. Vytautas Batvinskas) ir ansamblis „Sūduva“ (vad. Arnoldas Vaznelis) dalyvavo XIII bažnytinių chorų šventėje „Giesmių pynė Marijai“ Žagarių Šv. Baltramiejaus bažnytėlėje.

Birželio 7 d. Lietuviškas šv. Mišias atnašavo Punsko parapijos klebonas Andžejus Opanovskis (Andrzej Opanowski). Pamokslą sakė iš Bolivijos atvykęs misionierius kun. Slavomiras Cimochovskis (Sławomir Cimochowski; kilęs iš Lenkijos). Po pamaldų susitikome su dar vienu misionieriumi – kun. Kastyčiu Kaziu Šulčiumi, kilusiu iš Lietuvos, tarnaujančiu Kazachstane.

Birželio 7–9 d. Suvalkietės Teresė Uzdilaitė ir Aurelija Pečiulytė dalyvavo Pasauliniame Apaštaliniame Gailestingumo kongrese Vilniuje.

„Suvalkiečio“ redakcijos posėdžio dalyviai (Iš Onutės Virbylienės asmeninio albumo)

Birželio 28 d. Ansamblis „Ančia“ dalyvavo Sąskrydyje Burbiškių kaime.

Naudotasi Kosto Leončiko rašyta LLD Suvalkų skyriaus kronika.

Onutė VIRBYLIENĖ

SLB veiklos apžvalga

Sveikiname visus, kurie pareiškė norą ir valią priklausyti mūsų organizacijai. Labai džiaugiamės, kad mūsų narių ratas išaugo iki 50. Visus, kas norėtų priklausyti SLB, kviečiame stebėti informaciją feisbuke, kreiptis el. paštu suvalku.lietuviu.bendruomene@gmail.com. SLB globoja Suvalkų lietuvių ansamblį „Sūduva“ ir Suvalkų lietuvių vaikų meno studiją „Sūduviukai“. 2026 m. antrąjį ketvirtį lydėjo aibė renginių ir darbų. Pirmas iš jų – senų lietuvių kapų Suvalkų kapinėse tvarkymas.

Suvalkų lietuvių vokalinis ansamblis „Sūduva“ gali pasidžiaugti II laipsnio diplomu Nacionaliniame solistų ir vokalinių ansamblių konkurse „Sidabriniai balsai“, kurio antrasis turas vyko Šakiuose. Tai išskirtinis ir labai didelis laimėjimas, tad sveikiname vadovą ir visus dainininkus.

Šiemet įvyko VI lietuvių dainuojamojo folkloro atlikėjų festivalis-konkursas „Grįžulai 2026“. Komisija (etnomuzikologas prof. dr. R. Ambrazevičius, prof. habil. dr. D. Vyčinienė ir V. Liutkutė-Zakarienė) paskelbė konkurso laureatus. Pasaulio lietuvių atlikėjų mišrioje ir suaugusiųjų amžiaus grupėje I vietą laimėjo Suvalkų lietuvių vokalinio ansamblio „Sūduva“ vyrų trio: Aidis Staskevičius, Deivydas Senda ir vadovas Arnoldas Vaznelis, atlikę dainą „Aušta aušrelė“. Sveikiname!

Suvalkų lietuvių vaikų meno studija „Sūduviukai“ dalyvavo Respublikiniame vaikų ir jaunimo teatrų konkursiniame festivalyje „Šimtakojis 2026“, kur pelnė II laipsnio diplomą. Regioninėse apžiūrose Anykščiuose, Kuršėnuose, Marijampolėje, Mažeikiuose ir Molėtuose pasirodė per 50 rajoninėse apžiūrose atrinktų vaikų ir jaunimo teatro trupių. Tarp jų ir vaikučiai iš Suvalkų, suvaidinę spektaklį „Strykt pastrykt!“ pagal Paulių Norvilą. Sveikiname!

Balandžio 15-ąją „Sūduviukai“ dalyvavo XXXV vaikų teatrų festivalyje „Raganė“ Seinuose. Renginį, kurį lydėjo ir vaikų piešinių konkursas, organizavo Lenkijos lietuvių draugija. Už piešinį apdovanojimą pelnė Julija Raszkiewicz.

„Sūduvos“ teatralai dalyvavo IV neprofesinių teatrų festivalyje „Gi(y)lių beieškant“ Utenos kameriniame teatre, kur laimėjo pagrindinį prizą – „Aukso gilę“ už spektaklį „Mano draugas Kastukas“. Vyro pagrindinio vaidmens „Aukso gilė“ atiteko Arnoldui Vazneliui už M. K. Čiurlionio vaidmenį. Maža to, žiūrovų simpatijų „Aukso gilė“ taip pat atiteko „Sūduvai“. Sveikiname!

„Sūduviukų“ šokėjai dalyvavo VI vaikų šokių šventėje „Bitute pilkoji“, kurią surengė Suvalkų lietuvių vaikų darželis. Smagu, kad Suvalkai tampa mažųjų šokėjų susitikimo vieta. Juk taip gimsta draugystės, bendradarbiavimas, kūrybinis džiaugsmas.

Balandžio 25-osios vakarą Suvalkų lietuvių šokių grupė „Sūduva“ dalyvavo „Subatos vakarėlyje“ Seinų „Lietuvių namuose“.

Pirmasis gegužės sekmadienis Lietuvoje – tai Motinos diena. Ta proga Punsko lietuvių kultūros namuose vyko Vaikų sąskrydis „Pasveikinkim Mamytes!“, kuriame dalyvavo „Sūduviukų“ mažieji muzikantai ir dainininkai.

Gegužės 3-iąją po daugiau nei 20 metų pertraukos Švč. Jėzaus Širdies

bažnyčioje Suvalkuose suteiktas Pirmosios Komunijos sakramentas lietuvių kalba, kurį priėmė du Suvalkų lietuvių „Vienybės“ mokyklos trečiokai. Per šv. Mišias giedojo „Ančia“ ir „Sūduva“.

Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos dieną paminėjome gegužės 8-ąją pristatydami Jotvingių krašto istorijos paveldo metraštį „Terra Jatwezenorum“. Kelias dainas atliko „Sūduva“.

„Sūduviukų“ mažieji aktoriai dalyvavo Vaikų ir jaunimo teatrų festivalyje „Jausmų sala 2026“ Birštone. Vaikučiai suvaidino linksmą pasaką visai šeimai „Strykt pastrykt!“.

Gegužės 15-ąją „Sūduviukų“ šokėjai dalyvavo Mažųjų dainų ir šokių šventėje Alytuje. Smagu, kad tarp 650 atlikėjų sukosi ir mažieji suvalkiečiai.

Suvalkų lietuvių teatras „Sūduva“ gegužės 16 d. atidarė 30-ąjį tarptautinį kartų teatrų festivalį „Pienių medus“, „Pienių vynas“ ir „Pienės pūkas“ Skapiškyje. Suvaidintas spektaklis „Mano draugas Kastukas“.

Metinis ir vienas svarbiausių mūsų renginių – „Lietuviškas vakaras“. Šiemet pirmą kartą šiam renginiui patys rašėme projektą ir gavome finansavimą iš Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos programos „Globali Lietuva“. „Lietuviškas vakaras“ – tai puiki proga susitikti, pabendrauti, pasidžiaugti vieni kitais, pabūti su lietuvišku žodžiu, daina, muzika ir šokiu. Gegužės 22-osios vakarą gražią koncertinę programą parodė „Sūduvos“ ir „Sūduviukų“ ansamblių dalyviai. Nepritrūko skambių dainų, trankių šokių, gerą nuotaiką lydinčių audringų plojimų. Didžiulė padėka minėtų kolektyvų vadovams, mat ant jų pečių atgulė pagrindiniai šio renginio organizaciniai darbai.

„Lietuviško vakaro“ metu plačiajai visuomenei buvo pristatyta ir pati Suvalkų lietuvių bendruomenė: jos misija, tikslai, valdyba. Buvo galimybė papildyti šios organizacijos gretas. Labai raginame prisijungti visus, kas norėtų, jog jo balsas sprendžiant lietuvybės išsaugojimo klausimus Suvalkuose būtų girdimas. Juk tai mes kuriame organizaciją, nuo mūsų priklauso jos veikla, aktyvumas, nuveiktų darbų kiekis. Tad nebijokime, burkimės ir kartu kurkime bendrystę.

Gegužės 23-iąją „Sūduvos“ dainininkai dalyvavo Respublikiniame vokalinių ansamblių lietuvių liaudies dainos festivalyje-konkurse „Supinsiu dainužę 2026“ Garliavos KC Ilgakiemio salėje. Komisija skyrė du apdovanojimus, iš kurių vienas atiteko „Sūduvai“ – už atliktų kūrinių savitumą ir originalumą. Sveikiname ansambliečius ir vadovą Arnoldą Vaznelį.

Gegužės 24 d. „Sūduvos“ dainininkai ir šokėjos dalyvavo „Vienybės“ poezijos šventėje su daina. Gera, kad daugelį metų vyresnioji suvalkiečių karta kruopščiai saugojo lietuvybės židinį Suvalkuose. Kur yra šaknys, tvirti pamatai – yra į ką atsiremti, ten lengviau kurti ateitį.

Gegužės 27 d. SLB buvo vienintelė mūsų krašto organizacija, kvietusi prisijungti prie TAUTAdienio – iniciatyvos, kurios metu visuomenė kviečiama pasipuošti tautiniais ar baltiškais kostiumais ir taip integruoti mūsų paveldo elementus į kasdienybę, darbą bei viešąsias erdves. Smagu, kad prie akcijos prisijungė ir SLB nariai, „Sūduvos“ ansambliečiai, Suvalkų lietuvių vaikų darželio bei „Vienybės“ mokyklos bendruomenė.

Gegužės 30-ąją Žagarių bažnyčioje vyko XIII bažnytinių chorų šventė „Giesmių pynė Marijai“, skirta Seinų kunigų seminarijos 200-osioms įkūrimo metinėms paminėti. „Sūduvos“ vokalinis ansamblis atliko du sakralinės tematikos kūrinius. Po to vyko viso „Sūduvos“ ansamblio piknikas Galadusio ežero pakrantėje.

„Sūduvos“ teatras dalyvavo Tarptautiniame mėgėjų teatrų festivalyje „ARTimi“ Anykščiuose. Spektaklis „Mano draugas Kastukas“ sulaukė puikaus tiek publikos, tiek teatro ekspertų įvertinimo.

Birželį kartu su kitomis mūsų krašto lietuviškomis organizacijomis ir įstaigomis sveikinome Punsko lietuvių kultūros namus bei Punsko Kovo 11-osios lietuvių licėjų su garbingais 70-mečio jubiliejais.

Birželio 28 d. „Sūduvos“ dainininkai dalyvavo tradiciniame Sąskrydyje Burbiškiuose.

SLB valdybos narė Irena Kowalewska dalyvavo virtualių renginių cikle „Diaspora: ką galime kartu“.

Mūsų organizacijai pateikus paraišką dėl tautinių kostiumų „Sūduvos“ ansambliui įsigijimo, skirti 56 000 zl iš Nacionalinio kultūros centro programos „EtnoPolska“. Nepaprastai džiaugiamės! Pagaliau mūsų ansambliečiai turės nuosavus naujus ir gražius tautinius kostiumus. Projektą koordinuoja Alicija Kraužlytė.

„Sūduvos“ šokėjos (Virginijos Karčiauskienės nuotr.)

Jolanta
MALINAUSKAITĖ-VEKTORIENĖ

Suvalkų lietuvių vaikų darželio šventės ir šiokiadieniai

Balandžio 3 d. Suvalkų lietuvių vaikų darželio ugdytiniai dalyvavo projekte „Vaikų Velykėlės“, skirtame puoselėti lietuvių Velykų tradicijas. Vaikai kartu sukūrė Didįjį margutį, susipažino su Velykų papročiais, margučių marginimo tradicijomis bei šios pavasario šventės simbolika.

Balandžio 7 d. Suvalkų lietuvių vaikų darželyje vyko „Lietuvos mažųjų žaidynių 2026“ festivalis. Vaikai dalyvavo sporto rungtyse, žaidė, išbandė įvairias užduotis. Festivalis skatino fizinį aktyvumą, draugiškumą ir komandinę dvasią. Nuoširdžiai dėkojame „Lietuvos mažųjų žaidynių“ organizatoriams – Respublikinei ikimokyklinio ugdymo kūno kultūros pedagogų asociacijai ir Lietuvos tautiniam olimpiniam komitetui už galimybę dalyvauti šiame prasmingame renginyje.

Balandžio 24 d. Suvalkuose surengta VI vaikų šokių šventė „Bitute pilkoji“.

Gegužės 6 d. Suvalkų lietuvių pagrindinės mokyklos mokiniai ir vaikų darželio ugdytiniai lankėsi Suvalkų miesto priešgaisrinėje gelbėjimo tarnyboje. Vaikai susipažino su ugniagesio profesija, gaisrine technika ir saugaus elgesio taisyklėmis. Mažieji turėjo galimybę iš arti apžiūrėti gelbėjimo įrangą bei daugiau sužinoti apie ugniagesių kasdienį darbą.

Atsisveikinant su vaikų darželiu (Iš Suvalkų lietuvių vaikų darželio archyvo)

Gegužės 22 d. Vaikų meno studija „Sūduviukai“, mokytojai ir darbuotojai dalyvavo „Lietuviškame vakare“.

Gegužės 27 d. Suvalkų lietuvių vaikų darželio bendruomenė pirmą kartą prisijungė prie TAUTAdienio iniciatyvos. Darželinukai ir darbuotojai pasipuošė tautiniais bei baltiškais kostiumais, taip išreikšdami pagarbą lietuvių kultūrai ir tradicijoms. Ši iniciatyva, vykstanti visoje Lietuvoje su šūkiu „Gyvi, kol turime savo!“, skatino puoselėti tautinį tapatumą ir didžiuotis savo kultūros paveldu.

Birželio 1 d. Tarptautinės vaikų gynimo dienos proga darželinukai Lipniako vietovėje gamino picas, žaidė, pramogavo pripučiamuose atrakcionuose.

Birželio 24 d. Joninių proga „Gabijos“ grupės vaikai susipažino su šios šventės tradicijomis ir papročiais. Jie piešė paparčio žiedą, šoko ratelius, pynė Joninių vainiką, kurį vėliau plukdė Ančios upe.

Birželio 26 d. Su Suvalkų lietuvių vaikų darželiu atsisveikino ketvirtoji laida. Šventės metu dėkota vaikų tėveliams už pasitikėjimą ir bendradarbiavimą, o mokytojoms ir jų padėjėjoms – už kasdienę meilę, rūpestį bei šilumą, skirtą vaikams. Nuoširdžiai dėkojame Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai už paramą ir pagalbą ugdant jaunąją kartą.

Justina ORLOVA

Dėl
Birutės Nevulienės
mirties
LLD pirmininkei
Onutei Nevulienei
užuojautą reiškia

Lenkijos lietuvių draugijos
Suvalkų skyrius
ir „Suvalkiečio“ redakcija

Dėl motinos
Marytės Jurkiūnienės
mirties nuoširdžiai
užjaučiame ansamblio
„Ančia“ dalyvį
Kostą Jurkiūną,
jo brolius ir artimuosius.

Suvalkų lietuvių ansamblis
„Ančia“

Dėl
Franciszeko Prelewicziaus
mirties
nuoširdžiai užjaučiame
žmoną Juliją, vaikus
ir artimuosius.

Suvalkų lietuvių ansamblis
„Ančia“

Iš Suvalkų lietuvių pagrindinės mokyklos gyvenimo

Balandžio mėnesį mokiniai antrus metus iš eilės dalyvavo projekte „Vaikų Velykėlės“.

Balandžio 8–9 d. mokykloje vyko „Mėlynosios žaidynės 2026“ – renginys, skirtas Pasaulinei autizmo supratimo dienai ir autizmo pažinimo mėnesiui.

Balandžio 10 d. „Sūduviukai“ dalyvavo Lietuvos vaikų ir jaunimo teatrų konkursinio festivalio „Šimtakojis“ regioniniame ture Marijampolės dramos teatre, kur pelnė II laipsnio diplomą.

Balandžio 15 d. „Sūduviukai“ vaidino Vaikų teatrų festivalyje „Raganė“ Seinuose.

Balandžio 24 d. įvyko VI vaikų šokių šventė „Bitute pilkoji“.

Balandžio 27 d. mokiniai dalyvavo Dailiojo žodžio konkurse Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykloje.

Balandžio 30 d. Suvalkų lietuvių pagrindinei mokyklai iškilmingai suteiktas garbingas ir įpareigojantis „Vienybės“ vardas. Šventė prasidėjo šv. Mišiomis Švč. Jėzaus Širdies bažnyčioje, kurias aukojo LVK delegatas užsienio lietuvių sielovadai arkivyskupas L. Virbalas. Kartu meldėsi parapijos klebonas J. Sykulski ir iš Punsko atvykęs kun. A. Adukauskas. Vardo suteikimo iškilmės tęsėsi mokykloje, kur susirinko garbingi svečiai – LR švietimo, mokslo ir sporto ministrė R. Popovienė, LR ambasadorius Lenkijoje V. Sarapinas, vietos valdžios atstovai ir kiti bei mokyklos bendruomenė.

Gegužės 9 d. „Sūduviukai“ vaidino „Jausmų saloje“ Birštone.

Gegužės 13 d. mokyklos mokytojai ir darbuotojai dalyvavo pažintinėje kelionėje po Seinų kraštą.

Gegužės 14 d. mokiniai su Inga Krasuckiene paminėjo Seinų kunigų seminarijos 200-ąsias įkūrimo metines.

Gegužės 16 d. „Sūduviukai“ dalyvavo Mažųjų dainų ir šokių šventėje Alytuje.

Gegužės 22 d. „Sūduviukai“ bei mokytojai ir darbuotojai dalyvavo „Lietuviškame vakare“.

Gegužės 25 d. Poezijos pavasario paukštė aplankė ir mūsų mokyklą.

Gegužės 26 d. mokykloje viešėjo LR Seimo Švietimo ir mokslo komiteto pirmininkė Jurgita Šukevičienė su nariais.

Gegužės 27 d. mokykla pirmą kartą prisijungė prie puikios iniciatyvos – mokiniai ir mokytojai dalyvavo TAUTAdienyje.

Gegužės 28 d. mokiniai aplankė Jotvingių ir prūsų gyvenvietę Ožkiniuose.

Gegužės 29 d. mokykloje Suvalkų sanitarijos ir epidemiologijos tarnybos bei miškų urėdijos atstovai vedė edukacinius užsiėmimus erkių tema.

I–III klasių mokiniai dalyvavo Lietuvos Respublikos ministerijos Kultūros paso programoje, kuri skirta mokinių kultūros pažinimo įpročiams ugdyti ir jų kultūrinei patirčiai plėsti, teikiant vaikams kultūros ir meno veiklų paslaugas.

Birželio 1 d. Vaikų dienos proga mokiniai Suvalkų kultūros centre žiūrėjo edukacinį spektaklį „Žvėrynas“ ir vaišinosi ledais.

Birželio 3 d. pirmokės kartu su kitais krašto lietuviškų mokyklų mokiniais vasarą pasitiko Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykloje.

Birželio 8 d. antrokas Kornelis Litwiński puikiai pasirodė Solistų ir duetų lietuviškos dainos konkurse „Dainorėlis“ Punsko lietuvių kultūros namuose.

Birželio 12 d. mūsų mokyklos direktorė Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė sveikino Suvalkų 1-ąjį M. Konopnickos licėjų su 190-uoju jubiliejumi.

Birželio 22 d. pirmą kartą vyko „Naktis mokykloje“.

Birželio 24 d. mokiniai dalyvavo edukacijoje, kurios metu prisiminė pirmosios pagalbos suteikimo taisykles bei kaip saugiai elgtis per atostogas ypač prie vandens.

Birželio 26 d. Suvalkų lietuvių „Vienybės“ mokyklos mokiniai sėkmingai baigė mokslo metus. Mokytojams ir mokiniams linkime gerų ir saugių atostogų!

Rūta BALYTIENĖ

„Naktis mokykloje“ (Iš Suvalkų lietuvių „Vienybės“ mokyklos archyvo)